

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Katedra veřejné správy

Bakalářská práce

Obec s rozšířenou působností

Předkládá: Romana Severýnová

Vedoucí práce: JUDr. Tomáš Louda, CSc.

Plzeň

2013

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Obec s rozšířenou působností“ vypracovala samostatně s použitím odborné literatury a pramenů uvedených v seznamu citované literatury.

V Plzni dne 20. března 2013

.....
Romana Severýnová

Poděkování

Děkuji vedoucímu bakalářské práce JUDr. Tomáši Loudovi, CSc. za cenné rady a připomínky při vypracování této práce. Zároveň bych chtěla poděkovat svým rodičům a přátelům, kteří mě plně podporovali po celou dobu studia.

OBSAH

Úvod	1
1. Vymezení základních pojmů.....	3
1.1 Veřejná správa	3
1.1.1 Státní správa.....	5
1.1.2 Samospráva.....	5
1.2 Územní správa	6
2. Vývoj obecní samosprávy	8
2.1 Počátky samosprávy	8
2.2 První republika.....	9
2.3 Období druhé republiky a protektorátu.....	11
2.4 Poválečné období (1945-1989).....	12
2.5 Obnovení samosprávy v obcích.....	14
3. Právní postavení obcí	16
3.1 Ústavní úprava	16
3.2 Postavení obcí podle zákona o obcích	17
3.2.1 Charakteristické znaky obce	17
3.2.2 Občané obce.....	18
3.2.3 Území obce	19
3.2.4 Hospodaření obce	21
3.2.5 Samostatná působnost obce	22

3.2.6 Přenesená působnost obce	24
3.2.7 Orgány obce.....	25
3.2.8 Dozor nad výkonem působnosti obce.....	30
3.2.9 Kontrola výkonu samostatné a přenesené působnosti	31
4. Obec s rozšířenou působností.....	33
4.1 Vznik obce s rozšířenou působností	33
4.2 Právní rámec II. fáze reformy	35
4.3 Důsledky II. fáze reformy územní veřejné správy.....	36
4.4 Činnosti obce s rozšířenou působností.....	38
4.5 Obecní úřad obce s rozšířenou působností	41
5. Město Chrudim jako obec s rozšířenou působností	44
5.1 Charakteristika správního obvodu Chrudim	44
5.2 Městský úřad.....	46
5.3 Správní úřady s působností pro město Chrudim.....	49
Závěr	50
Summary.....	52
Seznam používaných zkratk	53
Přehled pramenů a literatury	54
Přílohy.....	57

Úvod

Územní samospráva je jedním ze základních pilířů novodobé demokratické společnosti, který má u nás ústavní zakotvení. Tento pojem k sobě váže celou řadu otázek týkajících se jeho postavení, poslání a reálného uplatňování, především se spojuje s přiblížením veřejné správy občanům a výkonem státní správy. Rozdělení pravomocí mezi samosprávu a státní správu je v optimálním případě řízeno principem subsidiarity, podle něhož by správa záležitostí měla proběhnout na co nejnižší úrovni, aby bylo možné dosáhnout efektivních výsledků. Je to právě obec s rozšířenou působností, která jako základní článek územní samosprávy disponuje nejširšími pravomocemi, kompetencemi a působností v oblasti výkonu státní správy. Za vznikem tohoto typu obce stojí reforma územní veřejné správy, která znamenala decentralizaci v oblasti veřejné správy, tedy přenesení úkolů, pravomocí, ale též odpovědnosti na nižší složky, především na obce s rozšířenou působností. Je tomu 10 let, co tyto obce zahájily svoji činnost a staly se tak nedílnou součástí systému veřejné správy. Považuji proto za příhodné, nastínit okolnosti vzniku obce s rozšířenou působností, její charakter, postavení a úlohu ve veřejné správě.

V souvislosti s tímto tématem je na místě vymezit některé základní pojmy týkající se veřejné správy, se kterými budu pracovat. Čtenář tak lépe pochopí problematiku vztahů v systému veřejné správy, zejména vztahů mezi státní správou a samosprávou.

Nelze opomenout ani historicko-právní souvislosti, především společenské a politické změny po roce 1989 vedoucí k formování obcí jako základních územních samosprávných celků. Logické vyústění tohoto vývoje pak představuje reforma územní veřejné správy, na jejímž základě vznikla nová kategorie obcí s rozšířenou působností, na kterou přešla většina pravomocí ze zrušených okresních úřadů.

Základní rysy moderního českého obecního zřízení upravuje ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava ČR, a zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). Tyto právní předpisy představují primární zakotvení základních územních samosprávných jednotek. Vymezení obce jako základního článku veřejné správy podle těchto zákonů nám pomůže pochopit specifické postavení obce s rozšířenou působností, její charakteristické znaky, orgány, pravomoc a působnost.

Fungování obce s rozšířenou působností, její činnosti i úkoly, bych ukázala na konkrétním případě města Chrudim, které pro obce spadající do jeho správního obvodu,

vykonává státní správu v přenesené působnosti. Rozhodla jsem se analyzovat tuto obec s rozšířenou působností a její správní obvod, protože představuje vhodný příklad pro vykreslení vývoje změn v oblasti veřejné správy, jelikož do roku 2003 byla Chrudim okresním městem. K městu mám osobní vztah, neboť jsem se zde narodila a žijí tu moji rodiče.

Téma „obec s rozšířenou působností“ je poměrně široké a dá se na něj nahlížet z několika úhlů. Cílem této bakalářské práce je vytvořit komplexní pohled na vývoj obecní samosprávy se zaměřením na reformu územní veřejné správy a důsledky z ní plynoucí, přiblížit vznik a činnost obcí s rozšířenou působností, jejich postavení v platném právním řádu a určit pozici v systému územní samosprávy.

1. Vymezení základních pojmů

Rozhodneme-li se věnovat zkoumání obcí s rozšířenou působností, budeme si muset vymezit některé základní pojmy týkající se veřejné správy, státní správy a samosprávy.

Pojmem správa označujeme soubor společenských činností, které jsou uskutečňovány v relativně trvalých organizovaných celcích a směřují k dosažení určitého cíle. S určitým záměrem tak tento soubor činností zajišťuje procesy, jimiž se správa uskutečňuje. Tato obecná definice představuje základní charakteristiku jak veřejné, tak i soukromé správy. Širším a obecnějším pojmem, ze kterého správa vychází, je řízení. Řízení představuje specifickou lidskou činnost směřující k tomu, aby lidé postupovali ve shodě s cílem. Cíl je pak určený řídicím subjektem. Po jeho dosažení se mění výchozí stav a vzniká nová situace.¹ „Významným rozdílem mezi oběma kategoriemi je, že řízení může pojmově probíhat kdekoli, není tedy závislé na míře institucionalizace ani trvalosti působení, kdežto pro správu je příznačné, že se uskutečňuje pouze v určitých více méně přesně vymezených systémech, jejichž chod má regulovat v zájmu zajištění jejich existence, splnění úkolů, k nimž jsou určeny, dosažení stanovených cílů, atd.“²

1.1 Veřejná správa

Především pro mnohotvárnost veřejné správy, různost správních činností a vztahy, které v oblasti veřejné správy vznikají, je poměrně složité vymezit tento pojem. Obecně lze říci, že veřejná správa představuje správu veřejných záležitostí vykonávanou ve veřejném zájmu subjekty, které ji realizují jako právem uloženou povinnost. Tyto subjekty mají obvykle veřejnoprávní postavení. Pojetí veřejné správy existuje ve dvou rovinách, materiální a organizační. V rovině materiální jde o výčet činností veřejné správy a její funkce. Druhá rovina, organizační, pak vymezuje subjekty, orgány a instituce, které ji vykonávají.³

Veřejná správa je předmětem zkoumání správní vědy. Tato společenskovední disciplína využívá poznatků a metodologických přístupů celé řady společenskovedních i jiných oborů, úzký vztah má zejména k správnímu právu, ekonomickým vědám, sociologii, ale i

---

¹ MATES, Pavel; MATULA, Miloš. *Kapitoly z dějin a teorie veřejné správy*. 3. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1999, s. 41

² Tamtéž, s. 42

³ HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo. Obecná část*. 6. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006, s. 5-7

k historickým nebo statistickým vědám. Správní věda zkoumá a popisuje především organizaci veřejné správy, její jednotlivé složky a vztahy mezi nimi, dále činnost a úkoly veřejné správy a její fungování. Na základě poznatků pak správní věda pomáhá ke zlepšení výkonu činnosti, efektivnosti a hospodárnosti veřejné správy.⁴

Vztah veřejné správy a práva spočívá na jedné straně ve vázanosti veřejné správy právem, na druhé straně v možnosti dané správy vydávat právní akty, které musí být v souladu se zákonem. Právními akty vydávanými veřejnou správou lze regulovat i chování těch osob, které nejsou v žádném specifickém vztahu k orgánům dané správy. Tyto právní akty jsou tak závazné navenek. Na rozdíl od soukromé správy, která může vydávat právní akty ve věcech zákonem neregulovaných, uplatňuje se pro vydávání právních aktů veřejné správy, jak individuálních, tak normativních, princip podzákonosti (co není dovoleno, je zakázáno).⁵

Předpokladem pro vydávání právních aktů je zákonem svěřená pravomoc a působnost orgánu veřejné správy. Okruh vymezených úkolů nebo činností, které mohou orgány veřejné správy vykonávat, vymezuje působnost těchto orgánů. Je-li výkon veřejné správy soustředěn na určitém území v zásadě u jednoho subjektu, mluvíme o věcné působnosti všeobecně správní. Dílčí působnost věcná je pak určena rozdělením veřejných záležitostí podle věcné příbuznosti například zdravotnictví, školství, doprava nebo finance. Dále rozlišujeme působnost místní (teritoriální/územní), která stanoví určité území, v němž orgán veřejné správy vykonává svoji pravomoc, působnost časovou vymezující dobu, po kterou může určitý orgán vykonávat svoji pravomoc, a působnost svěřenou osobě, která má pravomoc vykonávat určitou činnost veřejné správy. Pravomoc orgánů veřejné správy představuje určité oprávnění vykonávat veřejnou správu prostředky stanovenými zákonem.⁶

„Soukromá správa je vykonávána subjekty v soukromém zájmu, má snahu o dosažení vlastního soukromého cíle a řídí se vlastní vůlí.“⁷ Soukromá správa zavazuje pouze osoby, které jsou k uvedené správě v určitém specifickém vztahu. Jedná se zejména o její zaměstnance. Ve výjimečných případech (pokud veřejná správa není schopna plnit výkon správy a nevylučuje-li to povaha věci) může subjekt soukromé správy provádět výkon veřejné správy na základě jemu svěřené pravomoci a kompetence zákonem. Obvykle se jedná o

---

⁴ MATES, Pavel; MATULA, Miloš. *Kapitoly z dějin a teorie veřejné správy*. 3. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1999, s. 59-60

⁵ Tamtéž, s. 42-43

⁶ HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo. Obecná část*. 6. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006, s. 115-117

⁷ KÁŇA, Pavel. *Základy veřejné správy*. 2. vyd. Ostrava: Montanex, 2007, s. 15

instituce provozující veřejně prospěšné služby, tedy dopravní podniky, plynárenské a elektrárenské společnosti a další.⁸

1.1.1 Státní správa

Systém veřejné správy je tvořen dvěma subsystemy, státní správou a samosprávou. Státní správu zajišťuje stát svými orgány zřízenými pro tento účel nebo orgány, kterým stát výkon státní správy propůjčil. V prvním případě se jedná o přímou státní správu, kterou vykonávají správní orgány jako ministerstva, živnostenské a finanční úřady a další. Ve druhém případě jde o státní správu nepřímou, vykonávanou orgány veřejné správy, na něž byly tyto činnosti delegovány na základě zákona. Jedná se o obce a kraje v přenesené působnosti, dále pak soukromé a fyzické osoby, na které byl výkon státní správy přenesen.

„Státní správa plní především dvě základní funkce. První z těchto funkcí představuje aplikace zákonů, rozhodování o konkrétních právech a povinnostech fyzických a právnických osob při výkonu správy, druhou z těchto funkcí je provádění státní politiky, sledování státních zájmů.“⁹

Státní správa je odvozena od státu, jeho podstaty a poslání, a státní moci. Státní správa je součástí moci výkonné, která spolu s mocí zákonodárnou a soudní tvoří klasické pojetí trojdílné struktury státní moci. Vázanost výkonné moci zákony a její podíl na přípravě právních předpisů představuje vztah výkonné a zákonodárné moci. Ve vztahu k soudní moci jsou orgány státní správy vázány soudním rozhodnutím, zejména rozhodnutím Ústavního soudu, na druhé straně pak soudy respektují obecně závazné právní předpisy, které orgány státní moci vydávají.¹⁰

1.1.2 Samospráva

Druhým subsystemem je samospráva, kterou můžeme považovat za výraz principu decentralizace. Samospráva představuje určitý společenský organismus, jeho subjekty spravují samostatně a relativně nezávisle své záležitosti, reprezentují tento organismus a vyjadřují jeho zájmy. Charakteristickým rysem samosprávy je její demokratičnost

---

⁸ MATES, Pavel; MATULA, Miloš. *Kapitoly z dějin a teorie veřejné správy*. 3. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1999, s. 49

⁹ Tamtéž, s. 46-47

¹⁰ Tamtéž, s. 45

v ustavování samosprávných orgánů volbou i ve způsobu rozhodování, neboť zde rozhoduje kolegiální orgán na základě principu většiny.¹¹

Rozlišujeme politické a právní pojetí samosprávy. Politické pojetí samosprávy vyjadřuje spoluúčast občanů na výkonu veřejné správy. V právním pojetí vykonává veřejnou správu subjekt, který je odlišný od státu a jeho orgánů. Do činnosti samosprávných orgánů nemůže stát bezprostředně zasahovat. Dozor stát vykonává jen nad dodržováním právních předpisů samosprávnými orgány a nad hospodařením s finančními prostředky svěřenými na činnost samosprávy.¹²

Samospráva se člení na územní a zájmovou. Územní samospráva je zakotvena v hlavě sedmé Ústavy ČR, kde je stanoveno členění území státu na základní územní samosprávné celky, obce, a vyšší územně samosprávné celky, kraje. Obce a kraje pak zastupují zájmy svého území a občanů na něm sídlících. Zájmová samospráva zastupuje zájmy osob, které mají společné zájmy a záliby, cíle nebo profese. Rozlišujeme sdružení zájmové, které sdružuje osoby stejných zálib převážně na principu dobrovolnosti (například sportovní kluby, politické strany), a sdružení profesní sdružující osoby stejné profese s převládajícím povinným členstvím (komora lékařská, advokátní a další).¹³

1.2 Územní správa

Postupným vývojem organizace veřejné správy přestávají mít státní orgány výlučné postavení v oblasti společenského řízení a rozhodování. Na správě společnosti se stále více podílí samospráva. K tomu dochází zejména na územní úrovni, kde se na státní správě podílejí orgány samosprávných celků. „Územní správa je obecně chápána jako veškeré nižší úrovně, než je správa ústřední. V současné době je územní správa definována jako činnost, kterou tvoří místní samospráva a územní státní správa, kterou vykonávají orgány obecní a krajské samosprávy a orgány místní státní správy.“¹⁴

Zpravidla existují dva základní systémy organizace místní veřejné správy, systém kontinentální a angloamerický. V angloamerickém systému správy v místech v zásadě

---

¹¹ MATES, Pavel; MATULA, Miloš. *Kapitoly z dějin a teorie veřejné správy*. 3. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1999, s. 46

¹² Kolektiv autorů. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, s. 324-325

¹³ MATES, Pavel; MATULA, Miloš. *Kapitoly z dějin a teorie veřejné správy*. 3. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1999, s. 47-49

¹⁴ HORZINKOVÁ, Eva; NOVOTNÝ, Vladimír. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 57

neexistuje dělení na státní správu a samosprávu a místní správa je pojímána jako samospráva. Kontinentální systém naopak rozlišuje státní správu a samosprávu na místní úrovni. Veřejná správa v tomto systému může představovat oddělený model, který rozlišuje formálně i institucionálně státní správu a samosprávu, kde orgány státní správy fungují odděleně od orgánů samosprávy. Ve smíšeném modelu kontinentálního systému mají orgány samosprávy na starosti i výkon státní správy. Česká republika patří do kontinentálního systému a povahou organizace místní správy spadá pod smíšený model. Obce představují nejnižší územněsprávní jednotky, kraje pak vyšší územně správní celky. Obce i kraje vedle samosprávných činností zabezpečují i část výkonu státní správy v rozsahu, který byl na ně delegován, a vykonávají tak činnosti v přenesené působnosti.¹⁵

Rozlišujeme územní státní správu s všeobecnou působností, kterou představují obce a kraje, a územní správu specializovanou, kterou zabezpečují specializované správní úřady s územní působností řízené ministerstvy nebo jinými ústředními správními úřady. Územní orgány se všeobecnou působností, které se podílejí nebo vytvářejí místní státní správu, jsou obecní úřady, pověřené obecní úřady, úřady obcí s rozšířenou působností, újezdní úřady a krajské úřady. Mezi specializované územní správní úřady zajišťující rovněž státní správu na místní úrovni patří například úřady práce, oblastní inspektoráty práce, státní oblastní archivy, krajské veterinární správy, krajské hygienické stanice nebo obvodní báňské úřady. Tyto územně dekoncentrované správní úřady specializující se jen na některý úsek nebo funkci státní správy působí na části území státu, která ne vždy odpovídá územnímu členění státu.¹⁶

Územní samospráva je zakotvena v hlavě sedmé Ústavy ČR. Tato úprava místní samosprávy je postavena na principech plynoucích z Evropské charty místní samosprávy z roku 1985, kterou Česká republika přijala 28. května 1998 a publikovala pod č. 181/1999 Sb. a č. 369/1999 Sb. V této mezinárodní smlouvě je zdůrazněno právo občanů podílet se na řízení veřejných záležitostí v místním společenství, které patří mezi základní demokratické principy členských států Rady Evropy. Územní samospráva se má pohybovat v mezích vnitrostátní právní úpravy vymezující nejen okruh záležitostí, jež má územní samospráva spravovat, ale i organizaci a hospodaření samosprávných jednotek.

---

¹⁵ HORZINKOVÁ, Eva; NOVOTNÝ, Vladimír. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 56

¹⁶ Tamtéž, s. 58-60

2. Vývoj obecní samosprávy

2.1 Počátky samosprávy

Kořeny moderní správy na našem území sahají do poloviny 18. století, kdy v absolutistickém státě docházelo k přebudování stávajících orgánů a vytváření nových institucí k zabezpečení prováděných reforem. Zejména v tereziánském období docházelo k oslabování politických výsad šlechty a snahám vytvořit byrokratický aparát, který by byl základním kamenem politické správy státu. Za Josefa II., jenž pokračoval v politice Marie Terezie, došlo k vytvoření centralizovaného státu s vlastními úředníky nezávislymi na stavech.¹⁷

Revoluční rok 1848 přinesl nejen zrušení poddanství, ale i vrchnostenské správy, na jejímž místě se začala vytvářet nová organizace samosprávy. Požadavek obecní samosprávy zazněl již v petici adresované císaři shromážděním občanů ve Svatováclavských lázních z 11. března 1848. Stejný požadavek obsahovala i druhá petice z 29. března 1848. První právní úpravou obecního zřízení v prováděcím říšském zákoně z 20. března 1849 byla stanovena zásada, že „základem svobodného státu je svobodná obec“. Na základě tohoto zákona byly vymezeny tři druhy obcí, místní, okresní, krajská, a rozeznávána přirozená a přenesená působnost obcí. Přirozená působnost spočívala ve správě vlastních záležitostí na území obce, přenesená působnost představovala obstarávání veřejných záležitostí, které byly obci svěřeny od státu. Místní obce, zřízené již josefínskými reformami pro potřeby berní, tvořily v příslušném politickém okrese obci okresní, krajské obce pak byly souhrnem obcí okresních. V místních obcích rozhodoval starosta, ve vyšších obcích odpovídající orgány politické správy, okresní hejtmani a krajští prezidenti.¹⁸

Císařským nařízením z června 1849 o základech organizace správy byla politická správa vytvořena na úrovni zemí, krajů a okresů. Jednalo se o centralizované uspořádání, neboť přestože byl výkon správy delegován na nižší administrativní jednotky než země, rozhodující agendy spadaly pod ústřední orgány. Postavení krajů, které byly zpočátku těžištěm státní správy, bylo reformou z roku 1855 oslabeno a řada pravomocí přešla na okresní úřady a

---

¹⁷ SVOBODA, Ivo; SCHELLE, Karel. *Základy organizace veřejné správy*. 2. vyd. Ostrava: Key Publishing, 2007, s. 5

¹⁸ PRŮCHA, Petr; SCHELLE, Karel. *Základy místní správy*. Brno: Iuridica Brunensia, 1995, s. 9-10

zemská místodržitelství. Kraj a jeho orgány byly na Moravě zrušeny v roce 1860 o dva roky později v Čechách, definitivně zanikly až roku 1868. Po vydání Silvestrovských patentů 31. prosince 1851 měl být vypracován nový obecní řád. Nové obecní zřízení bylo však vydáno až v roce 1859. Oproti předchozí úpravě neupravoval vyšší územní samosprávné celky a samospráva tak byla v užším smyslu přiznána jen obcím.¹⁹

Únorovou ústavou z roku 1861 počíná konstituční éra rakouského císařství. Na jaře téhož roku pak došlo k obecním volbám, ze kterých vzešly orgány vykonávající působnost plynoucí z obecního řádu z roku 1849. Říšský obecní zákon z roku 1862 diktoval základní pravidla pro jednotlivé země, které na něj reagovaly vydáním vlastních obecních zřízení. Tímto zákonem byla rozdělena působnost obcí na samostatnou a přenesenou, jejíž rozsah byl stanoven jednotlivými říšskými a zemskými zákony, došlo k vymezení struktury obecních orgánů a vztahu státní správy a obcí. Stávající právní zakotvení obecního zřízení zůstalo do roku 1919 beze změny.²⁰

Obec byla nadále považována za základní prvek státu. Uchovala si charakter veřejnoprávní korporace s územním a osobním základem, vlastními orgány a majetkem, s nímž mohla disponovat. Osoby bydlící v obci byly buď občany obce, příslušníci a společníci, nebo přespólní. Příslušníci měli v obci domovské právo, společníci měli v obci nemovitost nebo zde bydleli a platili daně. Přespólní byli všichni ostatní obyvatelé obce. Mezi orgány obce patřil obecní výbor s usnášející a dozírající funkcí a obecní představenstvo. V samostatné působnosti spravovala obec vlastní jmění, starala se o obecní cesty, vykonávala policejní činnost nebo pečovala o chudé. Okruh přenesené působnosti byl poměrně široký, obec vykonávala některé činnosti v oblasti správy soudní, finanční, vojenské a politické.²¹

2.2 První republika

Zákonem č. 11/1919 Sb. z. a n. byl dne 28. října 1918 vyhlášen vznik Československa a současně byly převzaty všechny zákony a nařízení rakouským, resp. uherským právním řádem. Nejvyšším orgánem moci byl Národní výbor v Praze, který si podřídil většinu veřejné správy. Další národní výbory vznikly v Brně, Ostravě a v dalších obcích a okresech. Jejich

---

¹⁹ MATES, Pavel; MATULA, Miloš. *Kapitoly z dějin a teorie veřejné správy*. 3. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1999, s. 8-9

²⁰ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada Publishing, 2009, s. 41

²¹ Tamtéž, s. 42-43

působení nemělo dlouhé trvání, neboť byly v roce 1918 zrušeny a Národní výbor v Praze byl přeměněn v Prozatímní Národní shromáždění. Zákonem č. 126/1920 Sb. o župních a okresních úřadech, který byl současně s ústavou přijat v únoru 1920, mělo vzniknout župní zřízení s cílem dosažení integrace republiky do jednoho celku a unifikace veřejné správy. Župní zákon byl uveden v život pouze na Slovensku, v českých zemích realizován nebyl. Organizaci politické správy pak měnil zák. č. 125/1927 Sb., který dělil republiku na okresy a země. Tímto zákonem byl vytvořen definitivní systém veřejné správy Československa, jenž přetrval do druhé světové války.²²

Přestože za dobu existence první republiky nebylo vydáno nové obecní zřízení, došlo k přijetí několika pozměňujících právních předpisů, které upravovaly obecní samosprávu. V lednu roku 1919 byl přijat zákon o volbách do obcí, zák. č. 75/1919 Sb., který zaručoval všeobecné, rovné a přímé volební právo s poměrným rozdělením mandátů. Aktivní volební právo tak získali všichni občané bez rozdílu pohlaví starší 21 let. Zákonem č. 76/1919 Sb. byla vydána novela k obecnímu zřízení v českých obcích, kterou byl především změněn systém obecních orgánů. Ten tvořilo obecní zastupitelstvo, obecní rada, starosta a komise. Novela dále upravovala vztahy mezi těmito orgány, pravidla jejich jednání a postavení jejich členů, ale i oblasti správy, které měly přejít na vyšší samosprávné, popřípadě politické orgány.²³ „Kromě pravidelných orgánů obecní samosprávy existovaly ještě tzv. mimořádné orgány obce, k nimž náležel vládní komisař a správní komise. Jejich vytvoření přicházelo v úvahu v případě rozpuštění obecního zastupitelstva zemským úřadem, kdy nastupovala povinnost tohoto úřadu učinit opatření, kterých bylo zapotřebí k zajištění bezproblémového chodu obce.“²⁴

Hospodaření obcí bylo upraveno čtyřmi tzv. finančními novelami k obecnímu zřízení. První zákon č. 329/1921 Sb. z. a n. představoval zásah do samostatné působnosti obce, neboť při disponování s majetkem vyšší hodnoty požadoval schválení dohlédacím státním úřadem. Druhou finanční novelou z roku 1927 pak došlo k omezení, prakticky ke zrušení, samosprávného finančního hospodářství obcí, které se tak v této oblasti staly závislé na politické správě. V roce 1930 byla přijata třetí novela, která odstranila některá ustanovení

---

²² MATES, Pavel; MATULA, Miloš. *Kapitoly z dějin a teorie veřejné správy*. 3. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1999, s. 15-17

²³ Tamtéž, s. 16

²⁴ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada Publishing, 2009, s. 52

týkající se možnosti dohlédacích státních orgánů ukládat obcím nové poplatky a dávky a měnit rozpočet snižováním zbytečných výdajů. V období hospodářské krize začala finanční situace obcí ohrožovat zájmy velkých bank, které vypracovaly plán na oddlužení samosprávy. Ten se realizoval v podobě čtvrté finanční reformy z roku 1935, která měla zemskými pomocnými fondy vyřešit problém hospodaření samosprávy. Finanční stav obcí se však ani po této reformě výrazně nezměnil.²⁵

2.3 Období druhé republiky a protektorátu

Období mezi Mnichovem a vznikem Protektorátu Čechy a Morava se vyznačuje odklonem od demokratického režimu první republiky. V oblasti samosprávy došlo k očištění funkcí starostů a obecních zastupitelů od zástupců levicových politických stran. Nařízením vlády z února 1939 byly zřízeny instituce obecních (obvodních) tajemníků, kteří převzali nejen přenesenou působnost, ale mohli vykonávat zcela nebo zčásti i působnost samostatnou. V některých obcích byla rozpuštěna zastupitelstva a jejich pravomoci převzali vládní komisaři jmenovaní okresními úřady. Územní samospráva byla v odtržených sudetských územích zlikvidována a obecní správa se zde řídila vůdcovským principem. Správu v obcích vedl starosta, který byl zastupován tzv. přidělenci. Jeho poradci byli obecní radové zajišťující styk obecní správy s obyvatelstvem. Vedle obecních radů působili v obci i tzv. poradci. Klíčové postavení měl v místní správě zmocněnec NSDAP²⁶, který zajišťoval soulad chodu obce s touto stranou.²⁷

K okupaci českých zemí došlo 15. března 1939 a následující den byl výnosem Adolfa Hitlera vytvořen Protektorát Čechy a Morava, jemuž byla formálně přiznána autonomie. Rozhodující moc měli v prvních dnech velící generálové stojící v čele vojenských velitelství v Praze a Brně. Po ukončení této vojenské správy nastoupil do své funkce říšský protektor.²⁸

V oblasti místní správy zaujímal přední postavení vrchní zemští radové, kteří řídili výkon správy převzaté říší, vykonávali funkce úřadů pro říšské občany a dozor nad orgány územní správy, do nichž mohli zasahovat. Vrchní zemští radové stáli v čele oberlandrátů. Těch bylo na

---

²⁵ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada Publishing, 2009, s. 47-48

²⁶ Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei (Národně socialistická německá dělnická strana)

²⁷ Tamtéž, s. 53

²⁸ MATEŠ, Pavel; MATULA, Miloš. *Kapitoly z dějin a teorie veřejné správy*. 3. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1999, s. 23

území protektorátu vytvořeno 19 a jejich území pojímala tři až pět okresních hejtmanství. Po zrušení řady úřadů oberlandrátů v květnu 1942 přešla jejich funkce na vedoucího okresního hejtmana, později okresního hejtmana s rozšířenou působností.²⁹

Územní samospráva byla v tomto období podstatně omezena.³⁰ Vedle odvolávání starostů byla rozpuštěna obecní zastupitelstva a na jejich místa dosazeni vládní komisaři. Někde sice orgány obce zůstaly zachovány, jejich pravomoci si však uzurpoval starosta. Ke konci války došlo k totální likvidaci obecní samosprávy. Na základě vládního nařízení č. 51/1994 Sb., o úřednické správě obcí, byli v obcích s více než 3 000 obyvateli jmenováni úředničtí vedoucí, kteří převzali pravomoc a působnost starostů a za pomoci úřednických náměstků vykonávali správu obce.³¹

2.4 Poválečné období (1945-1989)

Samospráva obecních zřízení zanikla v roce 1939, kdy bylo Československo okupováno Německem, a po skončení druhé světové války obnovena nebyla. Po vyhlášení Košického národního programu byl vládním nařízením zaveden nový třístupňový systém národních výborů, který tvořili místní, okresní a zemské (od roku 1949 krajské) národní výbory. Rokem 1945 se fakticky ruší dvojkolejnost veřejné správy, která představovala oddělení kompetencí státní správy a samosprávy. Samospráva přestala existovat a její pravomoci přešli na státní správu.³² „Národní výbory všech stupňů byly „jednotnými“ orgány, které sice právně zachovávaly rozlišení státní správy a samosprávy, avšak výkonem v jedné struktuře, navíc s hierarchickou strukturou (národní výbory nižších stupňů podléhaly příkazům vyšších stupňů) se o samosprávě, a tedy ani dvojkolejnosti hovořit nedá.“³³ Nejnižší místní úroveň státní správy se v roce 1990 změnila na obecní soustavu, proto se podrobněji podíváme na postavení místních národních výborů.

Při osvobození území v květnu 1945 vznikly revolučně místní národní výbory, které reprezentovaly obec. Dominující postavení v nich měli komunisté. Jako revoluční státní

---

²⁹ MATES, Pavel; MATULA, Miloš. *Kapitoly z dějin a teorie veřejné správy*. 3. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1999, s. 23

³⁰ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada Publishing, 2009, s. 54

³¹ Tamtéž, s. 55

³² Tamtéž, s. 55

³³ Tamtéž, s. 55-56

orgány zůstali národní výbory do roku 1946, kdy se konaly parlamentní volby.³⁴ Národní výbory pak byly obnoveny podle poměru hlasů odevzdaných politickým stranám v obvodu příslušného národního výboru pro účely voleb do Ústavodárného národního shromáždění. První přímé volby do národních výborů se uskutečnily až v roce 1954. Ústavním zákonem č. 12/1954 Sb., o národních výborech a zák. č. 13/1954 Sb., o národních výborech, byly definovány národní výbory jako místní orgány státní moci pracujícího lidu a poměrně obecně pak vymezeny jejich úkoly.³⁵

Mezi orgány národních výborů patřilo plénum, rada a komise. Plénum, které bylo tvořeno všemi členy národního výboru, rozhodovalo o nejdůležitějších otázkách. Z jeho středu se pak volily další orgány. Hlavním výkonným orgánem byla rada, která byla podřízena plénu svého národního výboru nebo radě národního výboru vyššího stupně. Výkonné pravomoci měly i komise. Ty připravovaly podklady pro jednání pléna a rady. Na úrovni místní správy měl nejdůležitější postavení tajemník a předseda, který zastupoval místní národní výbor navenek a odpovídal za plnění úkolů vyšších složek. Od roku 1954 pak byly národní výbory ztotožněny s jejich plény a ostatní orgány se staly mimo jiné i výkonnými složkami. Orgány místních národních výborů zůstaly zachovány až do roku 1990, kdy došlo ke vzniku obecní soustavy.³⁶

Místní národní výbory vykonávali svoji působnost v řadě oblastí, zejména zajišťovaly podmínky pro fungování běžného života a funkce pro menší obce. Na úseku školství a kultury spravovali mateřské a základní školy, knihovny a kulturní zařízení. V oblasti místní infrastruktury se staraly o místní komunikace a veřejné osvětlení, v oblasti obchodu pak například určovali rozmístění prodejen i jejich prodejní dobu. Mezi další úkoly místních národních výborů patřila výstavba a hospodaření s obecními byty, ochrana zemědělské a lesní půdy, ochrana a péče o životní prostředí, evidence obyvatelstva nebo požární ochrana.³⁷

Přestože zrušení samosprávy vedlo k oslabení zájmu občanů o komunální záležitosti, začaly se při místních národních výborech tzv. občanské výbory. Tyto orgány, jejichž kompetence nebyly nikdy uzákoněny, komunikovaly s příslušnými národními výbory a jejich odbory při řešení problémů spadajících do pole jejich působnosti. Zejména jim přednášely

---

³⁴ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada Publishing, 2009, s. 55

³⁵ MATES, Pavel; MATULA, Miloš. *Kapitoly z dějin a teorie veřejné správy*. 3. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1999, s. 31-32

³⁶ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada Publishing, 2009, s. 56

³⁷ Tamtéž, s. 57

připomínky a náměty k jejich činnosti. Členové s funkčním obdobím pěti let byli voleni veřejným hlasováním na veřejných shromážděních.³⁸ V roce 1982 byly ustaveny tzv. střediskové obce, v nichž působily místní národní výbory s rozšířenou působností. Jejich cílem měla být integrace malých obcí do větších celků a tak dosáhnout lepších výsledků v řízení ekonomických i sociálních procesů. Důsledkem však bylo rušení některých obcí a zhoršení dostupnosti správy pro občany jiných obcí.³⁹

2.5 Obnovení samosprávy v obcích

Po událostech roku 1989 došlo k prosazování reformy veřejné správy s cílem obnovení samosprávy a odstranění centralismu veřejné správy. Prvním krokem přechodu k demokracii na úrovni místní správy bylo vydání ústavního zákona č. 14/1990 Sb., o odvolávání poslanců zastupitelských sborů a volbě nových poslanců národních výborů, který stanovil možnost politické strany odvolat poslance národních výborů, jež nejsou zárukou rozvoje politické demokracie a zároveň patří mezi členy dotčené strany. Pokud byl poslanec bez politické příslušnosti, mohl jej po předchozí dohodě s Občanským fórem odvolat orgán Národní fronty. Uvolněná místa pak byla obsazena novými členy na základě rozhodnutí již zvolených členů Národního výboru.⁴⁰ Tímto systémem došlo k odvolání nejvíce zkompromitovaných členů a ke kooptaci představitelů nekomunistické opozice. Přestože v orgánech národních výborů proběhly personální změny, dominovala komunistická strana v oblasti místní správy až do listopadu 1990, kdy proběhly komunální volby.⁴¹

Ústavním zákonem č. 294/1990 Sb. byla odstraněna jednokolejnost veřejné správy a potvrzen návrat k dvojkolejnému systému. Obec se tak stala základní jednotkou místní samosprávy a místní státní správy. Tímto zákonem byl stanoven i konec funkčního období posledních národních výborů, který připadal na rok 1991. Byly přijaty i další zákony nezbytné pro další vývoj českého komunálního systému, zejména zákon o obcích, zákon o volbách do

---

³⁸ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada Publishing, 2009, s. 57

³⁹ MATES, Pavel; MATULA, Miloš. *Kapitoly z dějin a teorie veřejné správy*. 3. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1999, s. 36

⁴⁰ KOPECKÝ, Martin. *Právní postavení obcí a krajů-základy komunálního práva*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010, s. 35

⁴¹ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada Publishing, 2009, s. 58

zastupitelstev, zákon o okresních úřadech a zákon o hlavním městě Praze. Kromě samosprávných obcí byly zřízeny okresní úřady, které na území okresů vykonávaly státní správu s všeobecnou působností. Na nedostatek krajského stupně řízení reagovali ústřední správní úřady plánem vytvořit vyšší územně samosprávné celky, jejichž existenci deklarovala již Ústava ČR. V roce 1997 byl přijat ústavní zákon o vytvoření vyšších územně samosprávných celků s účinností od 1. ledna 2000. Vzniklo tak 14 krajů včetně hlavního města Prahy.⁴² Současně s nimi však existují i kraje z roku 1960 stanovené zákonem č. 36/1960 Sb., o územním členění státu, které stále vymezují správní obvody některých úřadů státní správy v území.

Návrh reformy veřejné správy schválila vláda s cílem provést decentralizaci státní správy na orgány územní samosprávy a dekoncentraci státní správy na nižší stupně veřejné správy se zachováním principu subsidiarity, harmonizovat postavení a úkoly orgánů územní samosprávy s Ústavou ČR a dokumenty Evropské unie, upravit výkon státní služby a vybudovat správní soudnictví.⁴³ První fáze reformy, která se týkala zejména zřízení krajských samospráv, navázala na již zmíněný ústavní zákon o řízení vyšších územně samosprávných celků. Právní rámec této první fáze tvořil zák. č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), zák. č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), zák. č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů, zák. č. 147/2000 Sb., o okresních úřadech, zák. č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, zák. č. 132/2000 Sb., o změně a zrušení některých zákonů souvisejících se zákonem o krajích, zákonem o obcích, zákonem o okresních úřadech a zákonem o hlavním městě Praze, zák. č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje a dalšími finančními a majetkovými zákony.⁴⁴ Za druhou fázi reformy pak považujeme ukončení činnosti okresních úřadů k 31. 12. 2002 a přenesení jejich působnosti převážně na obce s rozšířenou působností.⁴⁵ Průběh této fáze reformy je mapován v kapitole „Obec s rozšířenou působností“.

---

⁴² KOPECKÝ, Martin. *Právní postavení obcí a krajů-základy komunálního práva*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010, s. 36-37

⁴³ SVOBODA, Ivo; SCHELLE, Karel. *Základy organizace veřejné správy*. 2. vyd. Ostrava: Key Publishing, 2007, s. 38

⁴⁴ KOPECKÝ, Martin. *Právní postavení obcí a krajů-základy komunálního práva*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010, s. 38-39

⁴⁵ POSTRÁNECKÝ, Josef. *Reforma veřejné správy v České republice*. In: *Reforma veřejné správy v teorii a praxi*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2004, s. 15

3. Právní postavení obcí

Znovuobnovení územní samosprávy, která nahradila soustavu národních výborů, bylo zakotveno již ústavně právní úpravou z roku 1990. Postavení obcí jako základních územně samosprávných jednotek je upraveno ústavním zák. č. 1/1993 Sb., Ústava ČR. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) pak blíže určuje postavení obcí, její občany, území, orgány a samostatnou a přenesenou působnost obce.

3.1 Ústavní úprava

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, garantuje v článku 8 samosprávu územních samosprávných celků. Samosprávě, jako jednomu z charakteristických rysů demokratického státu, je pak čl. 9 odst. 2 zajištěna ochrana. Bližší vymezení územní samosprávy představuje hlava sedmá Ústavy ČR (čl. 99 až čl. 105). Článek 99 hovoří o členění České republiky na základní územní samosprávné celky, obce, a vyšší územní samosprávné celky, kraje.

V následujícím článku jsou charakterizovány územní samosprávné celky jako územní společenství občanů mající právo na samosprávu. Zákon pak stanoví, kdy jsou samosprávné celky správními obvody. Obec jako základní územní samosprávný celek je vždy součástí vyššího územního samosprávného celku, tedy kraje, který lze na rozdíl od obce vytvořit nebo zrušit jen ústavním zákonem.

Článek 101 Ústavy ČR ustanovuje zastupitelstva, která samostatně spravují obce a vyšší územní samosprávné celky. V následujícím článku (čl. 102) se popisuje volba členů zastupitelstva a jejich funkční období. Členové jsou voleni tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva. Funkční období zastupitelstva je čtyřleté. Zákon stanoví, za jakých podmínek se vyhlásí nové volby zastupitelstva před uplynutím jeho funkčního období.

Zastupitelstva územních samosprávných celků najdeme v čl. 104 Ústavy ČR. Jejich působnost stanoví zákon. Zastupitelstvo základního územního samosprávného celku rozhoduje ve věcech samosprávy, nejsou-li zákonem svěřeny zastupitelstvu kraje. V mezích své samostatné působnosti mohou zastupitelstva obcí i krajů vydávat právní předpisy, tzv. obecně závazné vyhlášky. V oblasti přenesené státní správy pak podle čl. 79 odst. 3 Ústavy

ČR jsou orgány územní samosprávy oprávněni vydávat právní předpisy na základě a v mezích zákona, jsou-li k tomu zmocněny zákonem.

Ústavně je zakotveno postavení územních samosprávných celků jako veřejnoprávních korporací, které mohou mít vlastní majetek a hospodařit podle vlastního rozpočtu. Zásah státu do činnosti územních samosprávných celků je zakotven v čl. 101 odst. 4. Stát do jejich činnosti může zasahovat jen v tom případě, vyžaduje-li to ochrana zákona a jen zákonem stanoveným způsobem. Výkon státní správy lze svěřit orgánům samosprávy, pokud tak stanoví zákon.

3.2 Postavení obcí podle zákona o obcích

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecním zřízení), vymezuje obec jako základ územní samosprávy. V této kapitole se budu podrobněji zabývat územím obce a jejími občany, působností obce a jejími orgány.

3.2.1 Charakteristické znaky obce

Obec je základním územním samosprávným celkem, který má vlastní území (územní základ obce) a obyvatelstvo (personální základ obce). Obec je veřejnoprávní korporací s právní subjektivitou (právní základ obce). V právních vztazích vystupuje svým jménem a nese z nich vyplývající odpovědnost. Obec má vlastní majetek a hospodaří s ním podle vlastního rozpočtu (ekonomický základ obce). Orgány obce pak plní úkoly obce, spravují ji a pečují o rozvoj území obce a její občany.⁴⁶

Obce se podle zákona o obcích rozdělují na města, městyse a statutární města. Zvláštní postavení má potom hlavní město Praha, které upravuje zák. č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze. Městem je taková obec, která má minimálně 3000 obyvatel a určí-li ji za město předseda Poslanecké sněmovny na návrh dotčené obce. Zákon o obcích upravuje městys v ustanovení § 3 obec. zřiz. Obec je městysem, pokud tak na návrh obce stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády. Obec, která byla oprávněna užívat označení městys přede dnem 17. května 1954, je městysem, pokud o to požádá předsedu Poslanecké sněmovny. Předseda Poslanecké sněmovny tak na žádost obce stanoví a zároveň určí den, od

---

⁴⁶ KOUDELKA, Zdeněk. *Obecní samospráva. Zákon o obcích v komentovaném znění*. Brno: Doplněk, 2006, s. 7

kterého se obec stává městysem.⁴⁷ Statutární města jsou vyjmenována v ustanovení § 4 obec. zřiz.⁴⁸ Jejich území se člení statutem na městské obvody nebo části s vlastními samosprávnými orgány.⁴⁹

3.2.2 Občané obce

Obyvatelé obce patří mezi základní prvky obce a tvoří tak její personální základ. Ne každý obyvatel obce je jejím občanem. Status občana obce má fyzická osoba se státním občanstvím, která má v obci trvalý pobyt.⁵⁰

Občan obce splňující podmínku dosažení 18 let má právo volit do zastupitelstva obce, být do tohoto zastupitelstva volen a hlasovat v místním referendu za podmínek, které stanoví zvláštní zákon. Podle ustanovení § 16 odst. 2 obec. zřiz. má za určitých podmínek právo vyjadřovat se k zastupitelstvem projednávaným věcem, k návrhu rozpočtu a závěrečnému účtu, nahlížet do těchto návrhů a do usnesení a zápisů některých orgánů obce, může požadovat projednání určité záležitosti, která spadá do samostatné působnosti obce, a podávat návrhy a podněty orgánům obce.

Fyzická osoba starší 18 let, která vlastní nemovitost na území obce, má stejná práva jako občan obce, výjimkou je právo volit do zastupitelstva obce, být do tohoto zastupitelstva volen a hlasovat v místním referendu. Stanoví-li tak mezinárodní smlouva, která zavazuje Českou republiku, přísluší fyzické osobě starší 18 let, která má cizí státní občanství a je v obci hlášena k trvalému pobytu, stejná práva jako občanu obce.⁵¹

Obec může ve své samostatné působnosti udělovat čestné občanství obce fyzickým osobám, které se zasloužily o rozvoj obce. Těm z tohoto titulu plyne právo vyjadřovat na zasedání zastupitelstva svá stanoviska.⁵²

---

⁴⁷ § 3 obec. zřiz.

⁴⁸ Statutární města jsou Kladno, České Budějovice, Plzeň, Karlovy Vary, Ústí nad Labem, Liberec, Jablonec nad Nisou, Hradec Králové, Pardubice, Jihlava, Brno, Zlín, Olomouc, Přerov, Chomutov, Děčín, Frýdek-Místek, Ostrava, Opava, Havířov, Most, Teplice, Karviná, Mladá Boleslav a Prostějov.

⁴⁹ § 4 odst. 2

⁵⁰ KOUDELKA, Zdeněk. *Průvodce územní samosprávou*. Praha: Linde, 2003, s. 19

⁵¹ Tamtéž, s. 20

⁵² § 36 obec. zřiz.

3.2.3 Území obce

Základním znakem a předpokladem obce je její území. S výjimkou vojenských újezdů patří jakákoliv část území České republiky příslušné obci. Na tomto území, které je vymezeno hranicí území obce, pak obec vykonává obecní samosprávu. Nesmíme zaměňovat pojem katastrální území s pojmem administrativní území. „Je pravda, že katastrální území u malých obcí je totožné s administrativním územím obce. Větší obce se však mohou skládat z více katastrálních území. Katastrální území je navíc pojmem státní správy v oblasti geodézie a kartografie, nikoliv pojmem pojícím se s obecní samosprávou.“⁵³

Změna území obce může nastat sloučením dvou či více spolu sousedících obcí, připojením obce k obci sousední, rozdělením obce nebo změnou hranic obce. Sousední obce se na základě dohody mohou sloučit. Dohoda o sloučení je uzavírána na základě rozhodnutí zastupitelstev obcí, které se pro sloučení rozhodnou. Pokud je však do 30 dnů od zveřejnění tohoto rozhodnutí podán návrh na konání místního referenda v této věci, pak je k uzavření dohody o sloučení obcí nutné souhlasné rozhodnutí místního referenda v obci, v níž byl návrh podán. Podstatné náležitosti (právní předpisy, katastrální území a jiné), které má dohoda o sloučení obsahovat, nalezneme v ustanovení § 19 obec. zřiz. Sloučením vzniká nová obec, která je právním nástupcem sloučených obcí, přechází na ní majetek, práva a závazky z těchto obcí. Po sloučení obcí tvoří území obce území sloučených obcí. Na názvu nově vzniklé obce se mohou slučované obce dohodnout nebo jej určí Ministerstvo vnitra.⁵⁴

Připojit se může obec k sousední obci také na základě dohody, která je uzavírána za stejných podmínek a obsahuje stejné náležitosti jako dohoda o sloučení obcí. Po připojení je právním nástupcem obcí ta z nich, která připojením nezanikne.⁵⁵

V ustanovení § 21 obec. zřiz. jsou zakotveny podmínky, za kterých může oddělením části obce vzniknout nová obec. Obec, jež má oddělením vzniknout, musí mít samostatné katastrální území tvořící souvislý územní celek. Ten by měl sousedit alespoň se dvěma obcemi nebo obcí a cizím státem a po oddělení mít nejméně 1000 občanů. Stanovené předpoklady musí splnit i obec po oddělení její části. Občané žijící na území té části obce, která se chce oddělit, pak v místním referendu oddělení obce předběžně schválí nebo

---

⁵³ KOUDELKA, Zdeněk. *Obecní samospráva. Zákon o obcích v komentovaném znění*. Brno: Doplněk, 2006, s. 15

⁵⁴ Tamtéž, s. 17-18

⁵⁵ Kolektiv autorů. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, s. 338

zamítnou. V této části obce je ustaven nejméně tříčlenný přípravný výbor (počet jeho členů je vždy lichý) z členů, které mají na území dotčené části obce trvalý pobyt. Přípravný výbor má na starosti záležitosti týkající se místního referenda o oddělení části obce, přípravu návrhu o oddělení části obce, uzavírání dohody o rozdělení majetku a vystupuje jako účastník řízení o oddělení části obce. Krajský úřad v přenesené působnosti rozhoduje o oddělení na základě návrhu podaného obcí, která se chce oddělit. Tento návrh je podáván na základě kladného výsledku místního referenda a musí podle ustanovení § 22 obec. zřiz. obsahovat určité náležitosti (např. datum oddělení, vymezení území a další).

Nově vzniklá obec se řídí právními předpisy, které platily před jejím vznikem na jejím území. Jejich platnost končí zrušením nebo nahrazením novými právními předpisy.⁵⁶

Změna území obce může nastat i zmenšením nebo zrušením vojenského újezdu, neboť „v případě jeho zrušení či zmenšení jeho území může dojít k tomu, že toto území bude připojeno k sousední existující obci či vznikne obec nová. Taková změna území či zrušení vojenského újezdu může být provedena jen zákonem.“⁵⁷

Podle ustanovení § 26 obec. zřiz. se hranice obce mohou měnit na základě dohody zúčastněných obcí po projednání s katastrálním úřadem, pokud ke změnám nedošlo v souvislosti se sloučením obcí, jejich připojením nebo oddělením části obce.

Všechny obce i jejich části mají svůj název, který se uvádí v českém jazyce.⁵⁸ Název obce může být změněn na základě jejího návrhu a jen se souhlasem Ministerstva vnitra.⁵⁹ O názvech částí obce, ulic a jiných veřejných prostranství pak rozhoduje sama obec,⁶⁰ která označení provede na své náklady.⁶¹

Znak i vlajka patří mezi symboly obce, které může obec nebo jí zřízené a založené organizační složky a právnické osoby používat. Nemá-li obec znak nebo vlajku, může jí tyto symboly udělit předseda Poslanecké sněmovny na základě její žádosti.⁶²

---

⁵⁶ § 23 odst. 2 obec. zřiz.

⁵⁷ KOUDELKA, Zdeněk. *Obecní samospráva. Zákon o obcích v komentovaném znění*. Brno: Doplněk, 2006, s. 17

⁵⁸ Podle § 29 odst. 2 obec. zřiz. se v obci obývané příslušníky národnostních menšin uvádí název obce, její části, ulice, a další také v jazyce národnostní minority, pokud se k ní při posledním sčítání lidu přihlásilo alespoň 10 % občanů obce a jestliže o to požádali její zástupci prostřednictvím výboru pro národnostní menšiny, který návrh doporučí.

⁵⁹ § 27 odst. 1 obec. zřiz.

⁶⁰ § 28 odst. 1 obec. zřiz.

⁶¹ § 30 obec. zřiz.

⁶² § 34a obec. zřiz.

3.2.4 Hospodaření obce

K zajištění činnosti a plnění úkolů musí mít obec nějaké finanční prostředky. Základem je majetek, který obec chrání, rozvíjí a účelně s ním hospodaří podle schváleného rozpočtu. Ten schvaluje na každý kalendářní rok zastupitelstvo obce.⁶³ Obec nesmí ručit za závazky fyzických a právnických osob, kromě výjimek uvedených v zákoně. Za její hospodaření ani závazky stát neručí, nepřevzme-li tento závazek smluvně. Obec má v této oblasti povinnost chránit majetek před neoprávněnými zásahy, uplatňovat včas právo na náhradu škody a právo na bezdůvodné obohacení, sledovat včasné plnění závazků dlužníků a zajistit, aby nedošlo k promlčení nebo zániku práv z nich plynoucích.⁶⁴

Je-li v záměru obce prodat, směnit, darovat, pronajmout nebo poskytnout jako výpůjčku nemovitý majetek⁶⁵, musí tento záměr zveřejnit na úřední desce alespoň 15 dnů předem, čímž zajistí průhlednost nakládání s majetkem. Pokud tak obec neučiní, dojde k neplatnosti právního úkonu ex tunc. Nejedná-li se o cenu regulovanou státem, sjednává se cena po úplatném převodu majetku ve výši, která je v daném místě a čase obvyklá. Odchylka od této ceny pak musí být zdůvodněna.⁶⁶ Je-li platnost právního úkonu obce ze zákona podmíněna předchozím zveřejněním, schválením nebo souhlasem, je k listině osvědčující tento právní úkon vystavena doložka, která potvrzuje splnění těchto podmínek.⁶⁷

Hospodaření obce je na požádání obce přezkoumáváno za uplynulý kalendářní rok příslušným krajským úřadem nebo auditorem či auditorskou společností. Přezkoumání hospodaření obce auditorem hradí obec ze svého rozpočtu. Kraj provádí přezkoumání hospodaření obce v přenesené působnosti. Pokud obec nepožádá o přezkoumání hospodaření příslušný krajský úřad ani auditora, případně tato činnost příslušnému krajskému úřadu. Přezkoumání hospodaření obce je upraveno zák. č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí. Zastupitelstvo obce projedná zprávu o přezkoumání hospodaření spolu se závěrečným účtem do 30. června

---

⁶³ HORZINKOVÁ, Eva; NOVOTNÝ, Vladimír. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 123

⁶⁴ § 38 obec. zřiz.

⁶⁵ Podle ustanovení § 39 odst. 3 obec. zřiz. se povinnost zveřejnění nevztahuje na pronájem bytů a hrobových míst, výpůjčku majetku kratší 30 dnů a pronájem nebo výpůjčku právnické osobě zřízené obcí.

⁶⁶ § 39 obec. zřiz.

⁶⁷ § 41 obec. zřiz.

následujícího roku a je-li, na základě zjištěných skutečností, nutné zajistit nápravu hospodaření, přijme k tomu potřebná opatření.⁶⁸

3.2.5 Samostatná působnost obce

Obec v samostatné působnosti pečuje o zájmy obce a jejích občanů a spravuje takové záležitosti obce, které nejsou svěřeny krajům nebo pokud se nejedná o výkon přenesené působnosti svěřené správním úřadům jako výkon státní správy, a rovněž záležitosti, které obci do samostatné působnosti svěří zvláštní zákon. Jedná se zejména o záležitosti, které patří do působnosti orgánů obce, zastupitelstva obce a rady obce. Dále obec pečuje o vytváření předpokladů pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb svých občanů (např. potřeb ochrany veřejného pořádku, ochrany a rozvoje zdraví, výchovy a vzdělávání). Prostřednictvím samostatné působnosti obce se tak rozvíjí participace občanů na veřejné správě.⁶⁹

Vyžaduje-li to ochrana zákona, mohou do samostatné působnosti obce zasahovat státní orgány a orgány vyšších územních samosprávných celků způsobem, který stanoví zákon. Jen zákon také může omezit pole samostatné působnosti obce.⁷⁰ Důležité ustanovení obsahuje § 8 obec. zřiz., který určuje samostatnou působnost jako prioritní v případě, upravuje-li zvláštní zákon působnost obcí a nestanoví, že jde o působnost přenesenou.

Obec může v samostatné působnosti vydávat obecně závazné vyhlášky na základě zákona. Tyto právní předpisy vydávané zastupitelstvem obce, ukládají povinnosti k zabezpečení veřejného pořádku, zejména k zabezpečení ochrany bezpečnosti, zdraví a majetku. Vztahují se nejen k pořádání kulturních či sportovních akcí, ale i k udržování čistoty a pořádku v obci nebo k ochraně životního prostředí.⁷¹ Ustanovení § 35 obec. zřiz. vyjmenovává oblasti samostatné působnosti obce pouze demonstrativním výčtem, ale pole samostatné působnosti obce je širší.

Do samostatné působnosti obce podle obec. zřiz. dále patří:

- zakládání a zřizování právnické osoby a organizační složky obce,
- zřízení obecní policie,
- udělování čestného občanství a cen obce,

---

⁶⁸ § 42-§ 44 obec. zřiz.

⁶⁹ KOUDELKA, Zdeněk. *Průvodce územní samosprávou*. Praha: Linde, 2003, s. 28

⁷⁰ § 7 obec. zřiz.

⁷¹ § 10 obec. zřiz.

- hospodaření obce s jejím majetkem,
- sestavování rozpočtu a závěrečného účtu,
- spolupráce mezi obcemi,
- spolupráce obce s fyzickými a právníckými osobami,
- spolupráce s obcemi jiných států,
- ukládání pokut za správní delikty,
- pořádání voleb do zastupitelstev obcí a místního referenda
- a další záležitosti, týkající se orgánů obce (jejich organizace, materiální a personální zabezpečení), ochrany a péče o obyvatelstvo obce, území obce a jejího rozvoje.

Další záležitosti, které patří do samostatné působnosti obce a nejsou vymezeny zákonem o obcích, jsou obci svěřeny zvláštními zákony (např. zák. č. 565/1990 Sb. o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, zák. č. 185/2001 Sb. o odpadech a změně některých dalších zákonů nebo zák. č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání).⁷²

Obec se při výkonu samostatné působnosti řídí právními předpisy, které byly vydané na základě zákona. Interní normativní akty jako směrnice, instrukce a další, které přijímají státní a krajské orgány, mají pro obce pouze doporučující charakter.⁷³

Výkon územní samosprávy v přenesené působnosti představuje organizační princip decentralizace ve veřejné správě. Dochází k přenechání části výkonu veřejné správy jinému subjektu než stát a jeho orgány.⁷⁴ Ve srovnání s krajským zřízením mají obce větší objem samostatné působnosti, kraje však disponují významnými působnostmi ve vztahu ke státní správě a zákonodárné moci (zastupitelstvo vyššího územního samosprávného celku má zákonodárnou iniciativu, obecní zastupitelstvo návrhy zákonů Poslanecké sněmovně podávat nemůže).⁷⁵

---

⁷² Kolektiv autorů. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, s. 339

⁷³ KOUDELKA, Zdeněk. *Průvodce územní samosprávou*. Praha: Linde, 2003, s. 28

⁷⁴ KOUDELKA, Zdeněk. *Obecní samospráva. Zákon o obcích v komentovaném znění*. Brno: Doplněk, 2006, s. 165

⁷⁵ Čl. 41 Ústavy ČR

3.2.6 Přenesená působnost obce

Státní správu, tedy „záležitosti státu“, vykonávají orgány obce na základě přenesené působnosti, stanoví-li tak zvláštní zákon. Tyto záležitosti mají povahu povinnosti a ukládat je lze jen na základě zákona. Na plnění úkolů státní správy a její řádné zabezpečení obdrží obec příspěvek ze státního rozpočtu. Jeho výše je určována podle pravidel obsažených v každoročním zákoně o státním rozpočtu.⁷⁶ Orgány obce se při výkonu přenesené působnosti řídí nejen zákony a jinými právními předpisy, ale též usnesením vlády a směrnicemi ústředních správních úřadů (ministerstev a jiných orgánů státní správy), které však musí být publikovány ve Věstníku vlády pro orgány krajů a orgány obcí.⁷⁷

V přenesené působnosti mohou orgány samosprávných celků vydávat nařízení. Nařízení obce představuje derivativní podzákoný právní předpis, který je vydáván radou obce na základě zákona a v jeho mezích. Pokud se jedná o nařízení ORP, vydává tento právní předpis za stejných podmínek pro jí příslušný správní obvod.⁷⁸

Na obce je přenesena rozdílná míra státní správy. Podle rozsahu tohoto přenesení rozlišujeme obce, na něž je přenesen základní výkon státní správy (obce I. stupně), obce s pověřeným obecním úřadem (obce II. stupně) a obce s rozšířenou působností (obce III. stupně). Podle Z. Koudelky můžeme rozlišit až osm typů obcí. V první řadě to jsou všechny obce, tedy obce I. stupně přenesené působnosti, dále obce s matričním úřadem a obce se stavebním úřadem. Čtvrtou skupinu tvoří obce s pověřeným obecním úřadem, které jsou současně obcemi s matričním i stavebním úřadem. Do další skupiny spadají ORP, které jsou zároveň obcemi s pověřeným obecním úřadem. Statutární města tvoří také samostatnou skupinu, neboť mají povinnost, na rozdíl od jiných obcí, pořizovat územní energetickou koncepci. Dalším typem obcí je Brno se zvláštní přenesenou působností v oblasti evidence obyvatel a životního prostředí. Hlavní město Praha pak tvoří osmou skupinu.

Obec s pověřeným obecním úřadem vykonává státní správu pro více obcí. Přenesenou působnost vykonává tato obec v zákonem svěřeném rozsahu ve správním obvodu určeném vyhláškou Ministerstva vnitra. V zák. č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností, pak nalezneme výčet obcí, ve kterých státní

---

⁷⁶ KOPECKÝ, Martin. *Právní postavení obcí a krajů-základy komunálního práva*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010, s. 191

⁷⁷ KOUDELKA, Zdeněk. *Obecní samospráva. Zákon o obcích v komentovaném znění*. Brno: Doplněk, 2006, s. 45

⁷⁸ § 11 obec. zřiz.

správu vykonává pověřený obecní úřad. Charakteristickým rysem pověřeného obecního úřadu je podřízení stavebního a matričního úřadu pod tento. Obce II. stupně jsou také oprávněny k rozhodování v přenesené působnosti v prvním stupni správního řízení o právech a povinnostech osob, nestanoví-li zvláštní zákon příslušnost jinou.⁷⁹

Obec s rozšířenou působností bude tématem celé čtvrté kapitoly.

Rozsah přenesené působnosti může být modifikován veřejnoprávní smlouvou uzavíranou mezi obcemi, které spadají pod stejný stupeň přenesené působnosti (např. ORP mezi sebou), nebo rozhodnutím krajského úřadu z obce s pověřeným obecním úřadem na jinou obec s pověřeným úřadem nebo rozhodnutím Ministerstva vnitra z ORP na jinou takovou obec. K přesunu zákonem určené přenesené působnosti může docházet i veřejnoprávní smlouvou, která je uzavírána mezi obcemi stejné skupiny přenesené působnosti. ORP může na základě rozhodnutí Ministerstva vnitra delegovat část výkonu státní správy na obec s pověřeným obecním úřadem, a tak rozšířit její pole působnosti. V případě, že orgán obce není schopen zajistit řádný výkon státní správy, rozhodne krajský úřad o svěření přenesené působnosti nebo její části pověřenému obecnímu úřadu, do jehož právního obvodu obec náleží. Krajskému úřadu náleží též rozhodnout o převodu příspěvku na výkon přenesené působnosti. Jestliže pak povinnosti vyplývající z přenesené působnosti neplní obecní úřad ORP, rozhodne Ministerstvo vnitra o přesunu výkonu státní správy nebo části tohoto výkonu na jiný obecní úřad ORP.⁸⁰

3.2.7 Orgány obce

Obec vykonává svoji působnost prostřednictvím svých orgánů, které jsou vymezené v ustanovení § 5 obec. zřiz. V tomto ustanovení nalezneme zastupitelstvo, které obec samostatně spravuje, dále pak radu obce, starostu, obecní úřad a zvláštní orgány obce. Individuální orgán, tvořený jedincem, je starosta obce, ostatní orgány jsou orgány kolegiální, neboť je tvoří větší počet členů.

Jediným ústavně zakotveným orgánem obce je zastupitelstvo, které je zřizované v každé obci. Tento kolegiální orgán volí občané tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého hlasovacího práva. Podrobnější úpravu obsahuje zák. č. 491/2001 Sb., o

---

⁷⁹ KOUDELKA, Zdeněk. *Obecní samospráva. Zákon o obcích v komentovaném znění*. Brno: Doplněk, 2006, s. 47

⁸⁰ Tamtéž, s. 47

volbách do zastupitelstev v obcích a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Při stanovení počtu členů zastupitelstva se přihlíží zejména k počtu obyvatel a velikosti územního obvodu, ale současně se toto číslo musí nacházet v rozmezí, které je určeno ustanovením § 68 odst. 1 obec. zřiz. Mandát člena tohoto orgánu vzniká zvolením, k němuž dochází ukončením hlasování. Člen zastupitelstva vykonává veřejnou funkci, pro kterou nesmí být krácen na právech vyplývajících z jeho pracovního nebo jiného obdobného poměru. Obec. zřiz. pak vymezuje, jaké odměny a nároky vyplývají členům zastupitelstva z této funkce.⁸¹

Člen zastupitelstva má právo předkládat návrhy na projednání zastupitelstvu, radě, výborům a komisím obce, vznášet dotazy na radu obce a její členy, předsedy výborů, statutární orgány a další orgány a požadovat od zaměstnanců obecního úřadu nebo právnických osob zřizovaných či založených obcí informace, které souvisejí s výkonem jeho funkce. Mezi povinnosti člena zastupitelstva patří mimo jiné účast na zasedání zastupitelstva a jiných orgánů obce, plnění úkolů těchto orgánů, nebo povinnost hájit zájmy občanů obce.⁸²

Zastupitelstvo obce rozhoduje ve věcech samostatné působnosti obce podle § 84 obec. zřiz. V tomto ustanovení je zastupitelstvu obce vyhrazeno např. schvalování programu rozvoje obce, schvalování jejího rozpočtu a závěrečného účtu, zřizování a rušení příspěvkové organizace a organizační složky obce, výborů a obecní policie, vyhlášení místního referenda, rozhodování o změnách katastrálního území obce, udělování čestného občanství obce nebo rozhodování o některých majetkoprávních úkonech. Zastupitelstvo volí ze svých členů starostu, místostarosty a další členy rady obce. Kromě obecně závazných vyhlášek může vydávat i nařízení obce, není-li zřízena rada obce, a tímto vykonávat státní správu. Přenesenou působnost tak zastupitelstvo obce vykonává ve věcech, které stanoví zákon o obcích nebo zvláštní zákon.

Zastupitelstvo se schází podle potřeby alespoň jednou za 3 měsíce. Zasedání zastupitelstva, která zpravidla svolává a řídí starosta obce, jsou veřejná. Z jejich průběhu se pořizuje zápis, který je uložen na obecním úřadu k nahlédnutí.⁸³

Schopnost usnášet se získává zastupitelstvo přítomností nadpoloviční většiny jeho členů, k platnému usnesení, rozhodnutí nebo volbě je pak potřeba souhlasu nadpoloviční většiny

---

⁸¹ § 67-§ 69 obec. zřiz.

⁸² § 82 obec. zřiz.

⁸³ § 92 obec. zřiz.

všech jeho členů.⁸⁴ Pokud se po dobu delší 6 měsíců nesejde zastupitelstvo tak, aby bylo schopno usnášet se, bude rozpuštěno Ministerstvem vnitra. To rozpustí zastupitelstvo i v případě, že zastupitelstvo obce nebude postupovat v souladu s rozhodnutím soudu o povinnosti vyhlásit místní referendum. Ministerstvo vnitra jej nejdříve vyzve ke zjednání nápravy ve lhůtě dvou měsíců, a nebude-li tak učiněno, dojde k rozpuštění zastupitelstva obce.⁸⁵

Výkonným orgánem obce v oblasti samostatné působnosti je rada obce. Stanoví-li tak zákon, rozhoduje tento orgán i v oblasti přenesené působnosti. Mezi členy rady obce patří starosta, místostarosta (místostarostové) a radní, kteří jsou voleni z členů zastupitelstva. Počet radních je vždy lichý, pohybuje se mezi 5 a 11 členy a nesmí přesahovat jednu třetinu počtu členů zastupitelstva obce. V obci, která má méně jak 15 zastupitelů, se rada nevolí. Její funkci zde plní starosta kromě záležitostí, které jsou svěřeny zastupitelstvu.⁸⁶

Rada se schází podle potřeby a na rozdíl od zastupitelstva obce jsou její schůze neveřejné. Usnášení schopná je rada za přítomnosti nadpoloviční většiny všech jejích členů. K platnosti usnesení nebo rozhodnutí je pak potřeba souhlasu nadpoloviční většiny všech jejích členů.⁸⁷

Rada obce připravuje návrhy pro jednání zastupitelstva a zajišťuje plnění jeho usnesení.⁸⁸ Mezi úkoly rady patří podle § 102 odst. 2 obec. zřiz. například zabezpečování hospodaření obce podle schváleného rozpočtu, vydávání nařízení obce, zřizování komisí rady, ukládání pokut ve věcech samostatné působnosti, uzavírání nájemních smluv a smluv o výpůjčce. V ostatních záležitostech patřících do samostatné působnosti obce rozhoduje rada, nejsou-li zákonem vyhrazeny zastupitelstvu obce nebo si je samo nevyhradilo.

Dalším orgánem obce je starosta, který zastupuje obec navenek. Starosta je volen zastupitelstvem, kterému je za výkon své funkce odpovědný. Starosta svolává a řídí zasedání zastupitelstva a rady obce, není-li v obci zvolena rada obce, plní její funkce. Podle ustanovení § 103 odst. 4 obec. zřiz. je starosta odpovědný za včasné objednání přezkoumání hospodaření obce, po projednání s ředitelem krajského úřadu svěřuje komisi výkon přenesené působnosti v určitých věcech, odpovídá za informování veřejnosti o činnosti obce a plní další úkoly, které jsou zde uvedeny. Dalším úkolem starosty je jmenování nebo odvolání tajemníka obecního

---

⁸⁴ § 87 obec. zřiz.

⁸⁵ § 89 obec. zřiz.

⁸⁶ § 99 obec. zřiz.

⁸⁷ § 101 obec. zřiz.

⁸⁸ § 102 odst. 1 obec. zřiz.

úřadu se souhlasem ředitele krajského úřadu. Starosta může pozastavit výkon usnesení rady, pokud pochybuje o jeho správnosti. Pro výkon přenesené působnosti může starosta zřídit podle zvláštního zákona zvláštní orgány obce, jmenovat a odvolávat jejich členy.

Místostarosta zastupuje starostu v době jeho nepřítomnosti nebo nevykonává-li starosta svoji funkci. Jeden nebo více místostarostů jsou voleni zastupitelstvem obce, které jim svěří některé úkony.⁸⁹

Obecní úřad je orgán obce, který působí jak v samostatné, tak i přenesené působnosti obce. Včele tohoto orgánu je vždy starosta, dalšími členy jsou místostarosta, tajemník, je-li v obci zřízen, a zaměstnanci obecního úřadu. Funkci tajemníka zřizují vždy obce s pověřeným obecním úřadem a obce s rozšířenou působností, v ostatních obcích může být tato funkce ustanovena. Tajemník je za činnost obecního úřadu odpovědný starostovi obce, pokud v obci není tajemník ustanoven, plní jeho funkci starosta. Mimo výkon přenesené působnosti, s výjimkou záležitostí svěřených radě nebo zvláštním orgánům obce, plní i úkoly, které mu uložilo zastupitelstvo, rada či starosta, vykonává činnost statutárního orgánu zaměstnavatele vůči zaměstnancům obecního úřadu a stanoví jim plat a vydává spisový, skartační a pracovní řád. Pro jednotlivé činnosti obecního úřadu může rada obce zřídit odbory a oddělení jako jsou stavební odbory, silniční odbory, odbory vnitřních věcí a další.⁹⁰

Obecní úřad ORP vykonává vedle své přenesené působnosti v základním rozsahu a přenesené působnosti náležející pověřenému obecnímu úřadu i další přenesenou působnost, která je stanovena zvláštními zákony (např. zák. č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, zák. č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zák. č. 359/1999 Sb. o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů a jiné). Značná část výkonu státní správy přešla na tyto obecní úřady ze zaniklých okresních úřadů.

Mezi další orgány obce patří výbory a komise. Výbory jsou iniciativní a kontrolní orgány zastupitelstva obce, které je jejich zřizovatelem. Obligatorně je v obci zřizován kontrolní výbor, který kontroluje plnění usnesení zastupitelstva a rady a dodržování právních předpisů dalšími výbory a obecním úřadem v přenesené působnosti, a výbor finanční kontrolující hospodaření s majetkem a finančními prostředky obce. Hlásí-li se alespoň 10 % občanů žijících v územním obvodu obce podle posledního sčítání lidu k jiné než české národnosti,

---

⁸⁹ § 104 obec. zřiz.

⁹⁰ KOUDELKA, Zdeněk. *Průvodce územní samosprávou*. Praha: Linde, 2003, s. 71-73

zřizuje zastupitelstvo i výbor pro národnostní menšiny. Výbory plní úkoly zastupitelstva, kterému jsou ze své činnosti odpovědny. Komise jsou zřizovány radou obce jako její iniciativní a poradní orgány, které se usnáší většinou svých členů. V určitých věcech může starosta, po projednání s ředitelem krajského úřadu, tomuto orgánu svěřit výkon přenesené působnosti. Komise je ze své činnosti odpovědna radě, na úseku přenesené působnosti pak starostovi.⁹¹

Na základě ustanovení § 106 obec. zřiz. může starosta obce zřídit zvláštní orgány sloužící k výkonu přenesené působnosti. Komise k projednávání přestupků je zřizována podle zák. č. 200/1990 Sb., o přestupcích. Tato komise jedná a rozhoduje ve tříčlenném složení, přičemž předsednictví patří osobě s právnickým vzděláním nebo osobě, která má zvláštní odbornou způsobilost k projednávání přestupků. Na základě zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů je v obcích s rozšířenou působností zřizována komise pro sociálně právní ochranu dětí.⁹² „Komise například navrhuje a posuzuje předložené sociálně-preventivní programy na ochranu týraných, zneužívaných a zanedbávaných dětí a zajišťuje projednání jednotlivých případů“⁹³ a jejich řešení, pečuje o problémové skupiny dětí a zajišťuje ochranu dětí před sociálně-patologickými jevy. Její členové z řad zastupitelstva a fyzických osob spolupůsobících při sociálně-právní ochraně, zejména pedagogové, psychologové, zdravotníci nebo sociální pracovníci, jsou včetně předsedy a jeho zástupce jmenováni a odvoláváni starostou obce.⁹⁴ Dalším zvláštním orgánem, jehož činnost zajišťuje rada obce, je povodňová komise. V obci s rozšířenou působností tuto komisi, která je podřízena povodňovému orgánu kraje, zřizuje starosta. Zvláštním orgánem obce, určí-li tak Hasičský záchranný sbor kraje z důvodu potřeby rozpracovat určité úkoly krizového plánu, je bezpečnostní rada obce. Jejím předsedou je starosta dotčené obce. Zákonem o krizovém řízení nejsou radě svěřeny výkonné pravomoci, proto není považována za orgán v přenesené působnosti.⁹⁵

K dalším orgánům obce patří obecní policie (ve městech či statutárních městech městská policie), jejímž hlavním úkolem je zabezpečit místní záležitosti veřejného pořádku.⁹⁶ Obecní

---

⁹¹ § 117-§ 122

⁹² BŘEŇ, Jan. Zvláštní orgány obce. *Moderní obec*. 2012, roč. 18, č. 12, s. 52

⁹³ Tamtéž.

⁹⁴ Tamtéž.

⁹⁵ HORZINKOVÁ, Eva; NOVOTNÝ, Vladimír. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 156-157

⁹⁶ Zák. č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů.

policii může zřídit a zrušit obecně závaznou vyhláškou zastupitelstvo obce. Na základě veřejnoprávní smlouvy uzavřené mezi obcemi v tomtéž kraji a se souhlasem krajského úřadu, může obecní policie obce zajišťovat činnost a plnit úkoly na území obce nebo obcí, které obecní policii nemají.⁹⁷

3.2.8 Dozor nad výkonem působnosti obce

Dozor nad výkonem samostatné a přenesené působnosti obce provádí krajské úřady a Ministerstvo vnitra. Dozor nad samostatnou působností obce se kromě obecně závazných vyhlášek, jejich vydávání a obsahu, týká i rozhodnutí a jiných opatření orgánů obcí v samostatné působnosti. V oblasti přenesené působnosti se pak dozor zaměřuje na soulad nařízení obcí se zákony a soulad usnesení, rozhodnutí a jiných opatření orgánů obcí v přenesené působnosti.

Dozor nad obecně závaznými vyhláškami a nařízeními obce je upraveno v § 123 - § 126 obec. zřiz. Dozor u obecně závazných vyhlášek provádí Ministerstvo vnitra. Jestliže zjistí, že obecně závazná vyhláška obce není v souladu se zákony, vyzve obec ke zjednání nápravy do 60 dnů od doručení výzvy. Není-li zjednaná náprava, rozhodne ministerstvo o pozastavení účinnosti vyhlášky, které nastává dnem doručení rozhodnutí ministerstva. Současně s ním je stanovena přiměřená lhůta ke zjednání nápravy. Zjedná-li zastupitelstvo obce nápravu, zruší ministerstvo rozhodnutí o pozastavení účinnosti poté, co obdrží sdělení obce, že byla náprava zjednána. Pokud není náprava zjednána a obec nepodala proti rozhodnutí ministerstva opravný prostředek - rozklad, podá ministerstvo Ústavnímu soudu návrh na zrušení vyhlášky do 30 dnů od uplynutí lhůty pro podání rozkladu. Dojde-li k podání rozkladu proti rozhodnutí, je tento návrh podán do 30 dnů ode dne právní moci rozhodnutí o rozkladu, kterým se rozklad zamítl. Obec má možnost zjednat nápravu před rozhodnutím Ústavního soudu. V tom případě Ministerstvo vnitra zruší své rozhodnutí o pozastavení účinnosti vyhlášky.

Je-li návrh na zrušení vyhlášky Ústavním soudem odmítnut, zamítnut nebo dojde k zastavení řízení, rozhodnutí ministerstva o pozastavení účinnosti vyhlášky pozbude platnosti dnem nabytí právní moci rozhodnutí Ústavního soudu. Pokud je obecně závazná vyhláška v jasném rozporu s lidskými právy a základními svobodami, má Ministerstvo vnitra možnost pozastavit účinnost vyhlášky bez předchozí výzvy ke zjednání nápravy. Obdobně se

---

⁹⁷ HORZINKOVÁ, Eva; NOVOTNÝ, Vladimír. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 157-158

provádí dozor nad nařízeními obce, příslušným je však krajský úřad. Návrh na zrušení nařízení je pak podáván ředitelem krajského úřadu.

Zjistí-li Ministerstvo vnitra rozpor mezi zákonem a usneseními, rozhodnutími a opatřeními orgánů obce v samostatné působnosti, vyzve obec ke zjednání nápravy do 60 dnů od doručení výzvy. Jestliže obec nápravu nezjedná, je výkon takového aktu ministerstvem pozastaven a současně s rozhodnutím je určena přiměřená lhůta ke zjednání nápravy. Obec může proti rozhodnutí ministerstva podat rozklad. Byl-li tento opravný prostředek podán, je lhůta, v jaké ministerstvo podá krajskému soudu návrh na zrušení usnesení, rozhodnutí nebo opatření obce, 30 dní od nabytí právní moci rozhodnutí, kterým byl rozklad zamítnut. Pokud obec nepodala rozklad, běží stejná lhůta 30 dní od uplynutí lhůty pro podání rozkladu.

Nad usneseními, rozhodnutími nebo jinými opatřeními orgánů obce v přenesené působnosti vykonává dozor krajský úřad. Jsou-li tyto akty v rozporu se „zákonem, jiným právním předpisem, v jejich mezích též s usnesením vlády či směrnicí ústředního správního úřadu nebo opatření krajského úřadu přijatém při kontrole výkonu přenesené působnosti,“⁹⁸ může je krajský úřad zrušit, nezjedná-li obec nápravu do 60 dnů od doručení výzvy.⁹⁹

3.2.9 Kontrola výkonu samostatné a přenesené působnosti

Kontrola je prováděna za účelem zjištění, zda orgány obcí dodržují při výkonu samostatné působnosti zákony a jiné právní předpisy, při výkonu přenesené působnosti zákony, jiné právní předpisy a v jejich mezích též usnesení vlády a směrnice ústředních správních úřadů a podle ustanovení § 129 odst. 3 písm. b) obec. zřiz. i opatření příslušných orgánů veřejné správy, která byla přijatá při kontrole přenesené působnosti. Ve vztahu k výkonu samostatné působnosti obce provádí kontrolu Ministerstvo vnitra, výkon přenesené působnosti pak kontrolují krajské úřady. Ministerstvo a krajské úřady provádějí kontrolu prostřednictvím svých pověřených zaměstnanců označovaných jako „kontrolující“.¹⁰⁰

Oprávnění a povinnosti kontrolujících jsou stanoveny v § 129a (pro kontrolu výkonu samostatné působnosti) a § 129b (pro kontrolu výkonu přenesené působnosti) obec. zřiz. Zahájení a ukončení kontroly výkonu samostatné působnosti oznamuje kontrolující starostovi obce, popřípadě jím pověřenému zástupci, v případě kontroly přenesené působnosti se

---

⁹⁸ Kolektiv autorů. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, s. 385-386

⁹⁹ Tamtéž, s. 385-386

¹⁰⁰ KOPECKÝ, Martin. *Právní postavení obcí a krajů-základy komunálního práva*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010, s. 332

oznamuje tajemníkovi obecního úřadu, není-li tato funkce zřízena, pak starostovi nebo jeho pověřenému zástupci. Kontrolující shrne poznatky vyplývající z kontroly v protokolu o kontrole, kde jsou uvedeny výsledky kontroly, popřípadě možné řešení odstranění zjištěných nedostatků, požádá-li o to starosta obce či jeho pověřený zástupce (v přenesené působnosti tajemník). Pokud se jedná o protokol o kontrole, vydaný ke kontrole přenesené působnosti, může v něm kontrolující uložit orgánu obce splnit i další úkoly stanovené zákonem a provést nápravu nesprávného postupu nebo jiných nedostatků nebo podat kontrolujícímu orgánu zprávu o splnění těchto úkolů nebo nápravě postupu a jiných nedostatků. Představitel obce, jemuž se oznamuje zahájení kontroly, může proti protokolu o kontrole podat námitky. Lhůta pro jejich podání je 15 dnů od dne převzetí protokolu. O námitkách rozhoduje kontrolující. Pokud kontrolující nevyhoví námitkám, může se obec proti rozhodnutí o námitkách odvolat k vedoucímu, který kontrolujícího pověřil kontrolou. Zavíní-li fyzická osoba, že obec neposkytla kontrolujícímu součinnost v souvislosti s kontrolou, kontrolující orgán má oprávnění uložit této osobě pořádkovou pokutu.¹⁰¹

---

¹⁰¹ KOPECKÝ, Martin. *Právní postavení obcí a krajů-základy komunálního práva*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010, s. 332-333

4. Obec s rozšířenou působností

Obce s rozšířenou působností, obce III. stupně/typu nebo „menší okresy“, jsou obcemi s nejširším rozsahem výkonu státní správy v přenesené působnosti. Zahrnují v sobě nejen základní rozsah výkonu přenesené působnosti, kterou svými orgány vykonávají zásadně všechny obce, ale i širší rozsah, jež vykonávají pověřené obecní úřady, rozšířený o část přenesené působnosti, která již není obci s pověřeným obecním úřadem svěřena. Z toho vyplývá, že ORP jsou zároveň obcemi s pověřeným obecním úřadem. Státní správu v přenesené působnosti vykonávají ORP nejen pro své občany, tedy na území své obce, ale zpravidla i pro občany obcí spadajících do jejich správních obvodů. Z celkového počtu obcí je v současnosti 388 obcí s pověřeným obecním úřadem (II. typu) a 205 obcí s rozšířenou působností (III. typu).¹⁰²

4.1 Vznik obce s rozšířenou působností

Tento specifický typ obce je poměrně novým článkem české veřejné správy, neboť jeho počátky sahají k roku 2003, který je dalším mezníkem vývoje české veřejné správy. Prvním výrazným projevem reformy veřejné správy, jak jsem již na předchozích stranách zmínila, bylo ustavení vyšších územně samosprávných celků, krajů, v roce 2000, kdy se část výkonu státní správy začala soustředit do jejich rukou. Zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), nabylo v tomto roce účinnosti i nové české obecní zřízení, ale především došlo k ukončení I. fáze reformy územní veřejné správy. Na tuto fázi pak navázala II. fáze reformy, která na základě principu subsidiarity, decentralizace a dekoncentrace kategorizovala obce a jejich úřady do tří skupin podle rozsahu svěřené správy. Okresní úřady působící u nás od roku 1848 byly k 31. 12. 2002 zrušeny na základě zák. č. 147/2000 Sb., o okresních úřadech, který pozbyl účinnosti právě k tomuto datu.¹⁰³ Jejich pravomoc pak byla rozdělena mezi obecní úřady, pověřené obecní úřady a zejména nově vzniklé úřady obcí s rozšířenou působností, případně krajské úřady (především v oblasti krizového řízení a obrany a jaderné bezpečnosti).

---

¹⁰² Vyhláška Ministerstva vnitra č. 388/2004 Sb., kterou se mění vyhláška č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností.

¹⁰³ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada Publishing, 2009, s. 23-24

K přesunu působnosti ze zaniklých okresních úřadů na pověřené obecní úřady na úseku státní správy došlo zejména v oblasti regionálního rozvoje a zemědělství.¹⁰⁴ Výkon státní správy byl na obce s rozšířenou působností přenesen zejména v oblasti financí, dopravně-správních činností, evidence obyvatel, sociálního zabezpečení, ochrany životního prostředí, vodního a lesního hospodářství.¹⁰⁵ „Původně se však počítalo, že nebude vytvořena nová kategorie obcí s rozšířenou působností, ale že působnost okresních úřadů převezmou obce s pověřeným obecním úřadem, jejich počet se sníží na cca 250. Ukázalo se však politicky neprůchodné snížit počet obcí s pověřeným obecním úřadem, na které v jejich původním množství nemohla být z důvodů ekonomických, personálních i materiálních převedena působnost okresních úřadů. Proto došlo k vytvoření nové kategorie obcí s rozsáhlou mírou výkonu přenesené státní správy.“¹⁰⁶ Právním základem této reformy se stal zejména zák. č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů, a zák. č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností.

Kromě hlavního města Prahy tak k 1. 1. 2003 vzniklo 205 obcí s rozšířenou působností, které pro okolní obce vykonávají některé správní činnosti a funkce. Vyhláškou Ministerstva vnitra č. 388/2002 Sb. byly potom vymezeny správní obvody obcí s pověřeným obecním úřadem a správní obvody obcí s rozšířenou působností.¹⁰⁷ „O dva roky později došlo skrze vyhlášku č. 388/2004 Sb., ke změně zařazení 20 obcí do správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem, resp. s rozšířenou působností. Důvodem byla výhodnější dostupnost orgánů veřejné správy. Tyto změny proběhly uvnitř krajů, nejednalo se tedy o důsledek změn v hranicích krajů.“¹⁰⁸

Přestože došlo k zániku okresních úřadů, zůstaly okresy jakožto územně - správní jednotky pro řadu oborů nejnižšími jednotkami. Jedná se zejména o specializované úřady, které jsou odvozené od ústředních orgánů státní správy. Specializují se jen na některý úsek nebo činnost státní správy a jejich územní působnost často nekoresponduje s územním

---

¹⁰⁴ GROSPÍČ, Jiří; KUŽVART, Ladislav; SVOBODA, Karel; VEDRAL, Josef. *Zákony o územní samosprávě*. Praha: Eurounion, 2003, s. 433 a násl.

¹⁰⁵ POSTRÁNECKÝ, Josef. *Reforma veřejné správy v České republice*. In: *Reforma veřejné správy v teorii a praxi*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2004, s. 15-16

¹⁰⁶ KOUDELKA, Zdeněk. *Obecní samospráva. Zákon o obcích v komentovaném znění*. Brno: Doplněk, 2006, s. 48

¹⁰⁷ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada Publishing, 2009, s. 24

¹⁰⁸ Tamtéž.

členěním státu. Jedná se o okresní správy policie, okresní vojenské správy, okresní oddělení Českého statistického úřadu, okresní státní zastupitelství, hygienické stanice, úřady práce, katastrální úřady a další. Dnes existuje 76 okresů a 10 obvodů v Praze, které mají obdobnou funkci jako okresy v krajích. Na základě vyhlášky č. 513/2006 Sb. byla většina území okresů změněna tak, aby se přizpůsobila území ORP.¹⁰⁹

4.2 Právní rámec II. fáze reformy

V souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů a s přenesením jejich kompetencí na ORP, kraje nebo některé státní orgány vstoupily v platnost určité zákony, které můžeme považovat za právní rámec této reformy¹¹⁰. Za nejdůležitější zákony upravující právní základ druhé fáze reformy územní veřejné správy považujeme zák. č. 313/2002 Sb., kterým se mění zák. č. 128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, a zák. č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností.

V první řadě bych však zmínila zákon č. 147/2000 Sb., o okresních úřadech, který stanovil okresní úřady jako správní úřady zajišťující výkon státní správy ve správních obvodech (okresech). Tento zákon stanovil kromě působnosti tohoto úřadu i jeho vnitřní organizaci nebo postup při provádění kontroly výkonu přenesené působnosti orgány obcí. Velmi důležité ustanovení tohoto zákona, které se týká právě reformy veřejné správy, přinesl § 44. „Platnost tohoto zákona končí posledním dnem kalendářního roku, v němž uplynou dvě léta od konání prvních voleb do zastupitelstev krajů.“¹¹¹ Jelikož se první volby do krajského zastupitelstva konaly 12. 11. 2000, skončila platnost tohoto zákona k roku 2002. Od roku 2003 pak činnost okresních úřadů přešla na obce a kraje.

Mezi nejpodstatnější novely zákona o obcích patří již zmíněný zák. č. 313/2002 Sb., který novelizoval obec. zřiz. Tento zákon v souvislosti se zrušením okresních úřadů upravuje dozor nad výkonem samostatné působnosti obcí, který svěřuje krajským úřadům a Ministerstvu vnitra. Další úpravy se týkaly výkonu působnosti a správy obcí a statutárních měst, nové kategorie obcí s pověřeným obecním úřadem a ORP, podmínek vydávání právních předpisů

---

¹⁰⁹ HORZINKOVÁ, Eva; NOVOTNÝ, Vladimír. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 59-63

¹¹⁰ MPSV. *Změna kompetencí v sociální oblasti v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů*. Praha: MPSV, 2002, s. 5

¹¹¹ Zák. č. 147/2000 Sb., o okresních úřadech.

obce nebo podmínek a postupu při uzavírání veřejnoprávních smluv. V ustanovení § 66 obec. zřiz. je vymezen obecní úřad obce s rozšířenou působností jako obecní úřad, který vedle přenesené působnosti v základním rozsahu, § 61 odst. 1 písm. a), a vedle přenesené působnosti pověřeného obecního úřadu (§ 64), vykonává přenesenou působnost v takovém rozsahu, který je mu svěřený zvláštními zákony. Správní obvod výkonu této přenesené působnosti je určený prováděcím právním předpisem. Funkci obecního úřadu ORP a uzavírání veřejnoprávních smluv je věnována poslední podkapitola.

Zákonem, který určoval obce s pověřeným obecním úřadem a obce s rozšířenou působností, byl zák. č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností. V ustanovení § 3 se pak hovoří o správních obvodech obou typů obcí, které mají být stanoveny na základě vyhlášky Ministerstva vnitra. K vymezení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností došlo vyhláškou č. 388/2002 Sb. Z organizačních důvodů, zejména z hlediska dostupnosti orgánů veřejné správy, došlo ke změně zařazení některých obcí do správních obvodů obou typů obcí vyhláškou Ministerstva vnitra č. 388/2004 Sb.

V souvislosti se zrušením okresních úřadů došlo ke změně více jak 110 zákonů na základě zák. č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů. Dalšími zákony podílejícími se na druhé fázi reformy jsou zák. č. 231/2002 Sb., kterým se mění zák. č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, upravující zejména přesun části působnosti z okresních úřadů na kraje, zák. č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, a zák. č. 290/2002 Sb., o přechodu některých dalších věcí, práv a závazků České republiky na kraje a obce, občanská sdružení působící v oblasti tělovýchovy a sportu a o souvisejících změnách.

4.3 Důsledky II. fáze reformy územní veřejné správy

K realizaci přenosu státní správy z okresních úřadů na samosprávné celky bylo kromě právní úpravy nutné zajistit finanční, materiální a personální podmínky. Personální zabezpečení představovalo zajištění přechodu práv a povinností z pracovněprávních vztahů zaměstnanců okresních úřadů na obce s rozšířenou působností a kraje, popřípadě na dotčené

orgány státu.¹¹² „Celkem bylo na okresních úřadech 19 050 funkčních míst. Z toho na obce a kraje bylo delimitováno 15 060 funkčních míst, na která samosprávy obdržely příspěvek na výkon státní správy. Celkem bylo delimitováno 12 429 úředníků. Jednalo se o 94% zaměstnanců, kterých se delimitace týkala. Tímto způsobem bylo přecházejícími zaměstnanci z řad zkušených a kvalifikovaných úředníků pokryto 83% funkčních míst, převedených na samosprávné orgány a tím zajištěna dostatečná kontinuita výkonu státní správy.“¹¹³

Došlo k převodu movitého i nemovitého majetku (zejména nábytku, technického vybavení, software), který byl dříve v užívání okresních úřadů. Na přípravu samosprávných celků byl zákonem schválen objem finančních prostředků ve výši 2,6 miliard ze státního rozpočtu, který měl pokrýt především přípravu budov úřadů obcí III. typu, technické zařízení, informační a komunikační technologie. Na výkon státní správy v přenesené působnosti u obcí i krajů byla pro rok 2003 určena výše příspěvku 333,9 tisíc Kč na jedno delimitované funkční místo samosprávy. Obcím s rozšířenou působností pak bylo poskytnuto 16,2 mil. Kč na přípravu budov pro jejich obecní úřady.¹¹⁴ Přesto došlo v řadě obcí k finanční ztrátě. Především v malých obcích, kterých je v České republice nejvíce, došlo k poklesu hospodářská situace.¹¹⁵ „Obce s rozšířenou působností doplácí na výkon státní správy za stát, protože příspěvek na výkon přenesené působnosti plus příjmy z vybraných správních poplatků pokut jsou nižší než náklady jednotlivých obcí vynaložené na zajištění nově získaných kompetencí.“¹¹⁶

Vytvoření správních obvodů nově vzniklých obcí, které byly pověřeny výkonem státní správy, znamenalo v řadě případů ztížení přístupu občanů ke správním úřadům. Správní obvody se totiž nekryjí s hranicemi okresů a krajů. Vzhledem k tomu, že některé specializované úřady odvozené od ústředních orgánů státní správy (policie, soudy atd.) zůstávají v bývalých okresních městech, nemusí být jejich sídla shodná se sídly úřadů pověřených výkonem státní správy.¹¹⁷

---

¹¹² POSTRÁNECKÝ, Josef. Reforma veřejné správy v České republice. In: *Reforma veřejné správy v teorii a praxi*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2004, s. 16

¹¹³ Tamtéž, s. 16

¹¹⁴ BÁRTÍKOVÁ, Gabriela. K postupu reformy veřejné správy. Deník veřejné správy [online]. 2003 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=5320987&ht=reforma+ve%F8ejn%E9+spr%E1vy>

¹¹⁵ PRŮŠA, Luboš. Vliv reformy veřejné správy v ČR na postavení obcí jako samostatných celků. In: *Reforma veřejné správy v teorii a praxi*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2004, s. 57

¹¹⁶ VÁŇA, Lukáš. Náklady na výkon přenesené působnosti. In: *Reforma veřejné správy v teorii a praxi*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2004, s. 68-69

¹¹⁷ PRŮŠA, Luboš. Vliv reformy veřejné správy v ČR na postavení obcí jako samostatných celků. In: *Reforma veřejné správy v teorii a praxi*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2004, s. 54-57

Mezi aktuální otázky patří zrušení většiny výkonu státní správy na obcích I. a II. stupně a přenos jejich kompetence v přenesené působnosti na ORP. Ministerstvo vnitra vydalo v roce 2012 koncepci o dokončení reformy veřejné správy, která má nastítnit fungování veřejné správy v dalších letech. Hlavním cílem je modernizace veřejné správy, zkvalitnění jejího výkonu, standardizace agend a snížení byrokratické zátěže. Na základě této koncepce má dojít k zrušení kategorií obcí s pověřeným obecním úřadem, k redukci matričních a stavebních úřadů a k dalším změnám v oblasti financování státní správy v přenesené působnosti. Došlo by tak k rušení stavebních úřadů, matrik a dalších správních úřadů, což by mělo za následek odebrání velké části kompetencí obcí, především pak oddálení správy od občanů.¹¹⁸

4.4 Činnosti obce s rozšířenou působností

Obce s rozšířenou působností vykonávají státní správu v přenesené působnosti zejména v oblastech, které upravují zvláštní zákony. Pro výkon státní správy v těchto oblastech pak obec zřizuje odbory, oddělení a jiné orgány. V této podkapitole bych chtěla shrnout důležité úkoly vyplývající z postavení ORP a jejich právní úpravu.¹¹⁹

Oblast vnitřní správy je nejčastěji slučována s úsekem správních a organizačních činností. Zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), který upravuje některé úseky všeobecné vnitřní správy ORP, jsem se již zabývala ve třetí kapitole této práce, proto se nyní zaměřím na další právní předpisy upravující činnost tohoto typu obce v různých oblastech.

V odvětví dopravy zajišťuje ORP činnosti týkající se správy pozemních komunikací, evidence řidičů a registrace vozidel, udělování řidičského oprávnění a vydávání řidičských průkazů nebo provoz autoškol. Tuto oblast upravuje zejména zák. č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, zák. č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, zák. č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, zák. č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích, a zák. č. 247/2000 Sb., o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel a o změnách některých zákonů.

---

¹¹⁸ MVCR. Koncepce dokončení reformy veřejné správy [online]. 2012 [cit. 2013-02-22]. Dostupné z: <http://www.spov.org/data/files/koncepce-dokonceni-reformy-verejne-spravy.pdf>

¹¹⁹ Katalog činností obcí a krajů. In: [online]. [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/katalog-cinnosti-obci.aspx>

Zákonem č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, je upravena oblast kultury a památkové péče, zejména úpravy kulturních památek nebo nemovitostí v památkově chráněných územích.

Další oblastí je krizové řízení, do něhož zahrnujeme mimo jiné řízení složek integrovaného záchranného systému, koordinaci záchranných a likvidačních prací nebo přijímání hospodářských opatření pro krizové stavy. Tato oblast je zakotvena v zák. č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, v zák. č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), a v zák. č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů.

V odvětví obrany státu plní ORP úkoly, které jí jsou uloženy zákonem č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, zák. č. 122/2004 Sb., o válečných hrobech a pietních místech a o změně zákona č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a dalšími zákony, jimiž je upravena branná povinnost a její zajišťování.

Obce s rozšířenou působností vykonávají činnosti v rozsahu stanoveném zák. č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), zák. č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech, zák. č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, a dalšími zákony, které upravují podnikání v oblasti cestovního ruchu, živnostenský rejstřík nebo spotřební daně.

Další činností obcí III. typu je příprava a realizace strategie regionálního rozvoje, která se řídí zák. č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje.

V oblasti územního plánování zajišťuje ORP státní správu v přenesené působnosti na úseku územního rozhodování a stavebního řádu. Jedná se zejména o činnosti související se stavebním řízením, vyvlastněním a omezením majetkových práv. Tuto oblast upravuje především nový stavební zákon č. 350/2012 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, a nový zákon o vyvlastnění (zák. č. 405/2012 Sb.)

Zvláštními zákony, které upravují evidenci obyvatel, trvalý pobyt a rodná čísla, pobyt cizinců a azyl, cestovní doklady a další správní činnosti, jsou především zákon o evidenci obyvatel (zák. č. 133/2000 Sb.), zák. č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, zák. č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech, zákon o cestovních dokladech, zákon o azylu, zák. č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, a jiné.

Oblast sociální politiky a rozsah činností ORP, která v této oblasti zajišťuje systém sociální péče, dávky a služby sociální péče, dávky sociální péče pro osoby se zdravotním postižením, systém důchodového a nemocenského zabezpečení a sociálně-právní ochranu dítěte, jsou zakotveny mimo jiné v zák. č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, v zák. č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, v zák. č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, a zák. č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi.

V oblasti sociálně-právní ochrany dítěte, která je upravena zejména zák. č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, mají orgány obce vykonávající státní správu poskytovat vzdělávání a služby v oblasti pedagogicko-psychologického poradenství, zajišťovat prevenci sociálně-patologických jevů, vytvářet podmínky a podporovat náhradní rodinnou péči, ústavní výchovu a ochrannou výchovu dětí a mladistvých. Podle ustanovení § 38 odst. 1 tohoto zákona zřizuje starosta ORP komisi pro sociálně-právní ochranu dětí jako zvláštní orgán obce, který má na starosti přípravu sociálně preventivních programů na ochranu týraných, zneužívaných nebo zanedbávaných dětí, péči o problémové skupiny dětí nebo projednávání konkrétních případů za účelem pomoci nejen dítěti, ale i rodině.

Školství také patří mezi oblasti, kde obecní úřady ORP vykonávají státní správu v přenesené působnosti. Jedná se o činnosti na úseku školství, tělovýchovy a sportu, práce s dětmi a mládeží a volnočasových aktivit. Mezi zvláštní zákony, které vymezují tuto oblast, patří školský zákon (zák. č. 561/2004 Sb.) nebo zák. č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů.

Výkon přenesené působnosti státní správy v oblasti zdravotnictví, podpory zdraví a zdravého životního stylu, ochrany veřejného zdraví a protidrogové prevence, je upraven především lázeňským zákonem (zák. č. 164/2001 Sb.), zák. č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování a zák. č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů.

Státní správu v oblasti zemědělství, pod kterou spadá státní správa lesů, hospodaření v lesích, ochrana rostlin, ochrana vod a vodních toků, vodní hospodářství, rybníkářství, podnikání v zemědělství a další záležitosti týkající se myslivosti a opuštěných nebo týraných zvířat, vykonává ORP na základě lesního zákona (zák. č. 289/1995 Sb.), zák. č. 252/1997 Sb., o zemědělství, zák. č. 449/2001 Sb., o myslivosti, zák. č. 99/2004, o rybářství, zák. č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů, nebo zák. č. 274/2001 Sb., o

vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů. Ve věcech ochrany přírody, krajiny a životního prostředí, vystupuje ORP na základě zvláštních zákonů. Jedná se zejména o zák. č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, zák. č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, zák. č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, zák. č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, a zák. č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmě a její nápravě a o změně některých zákonů.

4.5 Obecní úřad obce s rozšířenou působností

Obecní úřad je orgán obce, který vykonává činnosti jak v samostatné, tak v přenesené působnosti. Obecní úřad ORP vykonává nejen přenesenou působnost obecních úřadů obcí I. a II. stupně, ale i další přenesenou působnost v rozsahu stanoveném zvláštními zákony. Z ustanovení § 66 obec. zřiz. vyplývá, že obecní úřad obce III. stupně vykonává přenesenou působnost pro více obcí, které spadají do jeho správního obvodu určeného prováděcím právním předpisem, vyhláškou Ministerstva vnitra č. 388/2002 Sb.¹²⁰

Starosta, místostarosta nebo místostarostové, tajemník, který musí být v obci s rozšířenou působností zřízen podle § 110 obec. zřiz., a zaměstnanci tvoří obecní úřad. Tajemník zajišťuje výkon přenesené působnosti mimo záležitosti svěřené radě obce nebo zvláštnímu orgánu obce, v samostatné působnosti pak plní úkoly, které mu uložilo zastupitelstvo, rada nebo starosta. Pro jednotlivé úseky činnosti jsou zřízeny odbory a oddělení, v nichž působí zaměstnanci obecního úřadu. Do nejčastější organizační struktury obecních úřadů obcí s rozšířenou působností patří odbor ekonomický/finanční, odbor životního prostředí, odbor dopravy a silničního hospodářství, odbor vnitřních věcí, správní odbor, odbor sociálních věcí a zdravotnictví, živnostenský úřad, stavební úřad, odbor rozvoje a investic, kanceláře tajemníka a odbor správy majetku.¹²¹ V rámci obecního úřadu dochází často z organizačních, ekonomických nebo personálních důvodů ke slučování agend, respektive odborů. Příkladem je přidružení agendy kultury a památkové péče k odboru životního prostředí nebo odbor vnitřních věcí sloučený s agendou správních činností.¹²²

---

¹²⁰ KOPECKÝ, Martin. *Právní postavení obcí a krajů-základy komunálního práva*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010, s. 200

¹²¹ HAVLÍK, Martin; LOSKOT, Stanislav. *Analýza organizační struktury úřadů*. Veřejná správa. 2012, roč. 23, č. 1, s. 10-11

¹²² Tamtéž.

Pokud obecní úřad ORP není schopen zajistit řádný výkon státní správy, může Ministerstvo vnitra rozhodnout, že pro něj bude přenesenou působnost nebo její část vykonávat jiný takový obecní úřad. Rozhodnutí, které vydá Ministerstvo vnitra do 60 dnů ode dne, kdy se dozvědělo o nemožnosti obecního úřadu ORP plnit úkoly v přenesené působnosti, bude zveřejněno po dobu nejméně 15 dnů na úřední desce tohoto obecního úřadu i na úředních deskách obecních úřadů spadajících do jeho správního obvodu, dále pak ve Věstníku právních předpisů kraje. Ministerstvo vnitra může také delegovat určitý rozsah výkonu státní správy ORP na obec s pověřeným obecním úřadem. Lze tak učinit na návrh dotčené obce s pověřeným obecním úřadem a s doporučením krajského úřadu a po projednání s příslušnou ORP. Obec podává žádost nejpozději do 15. ledna kalendářního roku. Rozhodnutí Ministerstva vnitra, které se nevydává podle správního řádu, může nabýt vykonatelnosti jen k 1. lednu. Zveřejněno bude alespoň po dobu 15 dnů na úřední desce pověřeného obecního úřadu a na úředních deskách obecních úřadů v jeho správním obvodu a též ve Věstníku právních předpisů kraje.¹²³

Veřejnoprávní smlouvy zakládají, mění nebo ruší práva a povinnosti v oblasti veřejného práva. Jednou ze smluvních stran musí být vždy veřejnoprávní subjekt. Pokud mezi sebou uzavírají tyto smlouvy subjekty veřejné správy, hovoříme o koordinačních smlouvách¹²⁴. Pro výkon přenesené působnosti mohou obce mezi sebou uzavírat koordinační smlouvy.¹²⁵ Na základě těchto veřejnoprávních smluv může obecní úřad obce s rozšířenou působností vykonávat přenesenou působnost nebo její část pro obecní úřad jiné obce (nebo více obcí) s rozšířenou působností, která s dotčeným úřadem smlouvu uzavřela. Obecní úřady ORP musí však vykonávat přenesenou působnost ve správním obvodu jednoho krajského úřadu. K uzavření veřejnoprávní smlouvy dojde souhlasem Ministerstva vnitra, které jej projednává s věcně příslušným ministerstvem nebo jiným věcně příslušným ústředním správním úřadem. Ve veřejnoprávní smlouvě musí být označeni účastníci smlouvy, doba jejího trvání, vymezení rozsahu přenesené působnosti, kterou bude ORP vykonávat pro jinou obec a způsob úhrady nákladů spojených s výkonem činností v přenesené působnosti.¹²⁶

---

¹²³ § 66b obec. zřiz.

¹²⁴ Subordinanční smlouvy pak uzavírá subjekt veřejné správy s fyzickou nebo právnickou osobou, vůči níž výkon veřejné správy směřuje.

¹²⁵ HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo. Obecná část*. 6. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006, s. 237-340

¹²⁶ § 66a obec. zřiz.

Uzavírání veřejnoprávních smluv upravuje v ustanovení § 66a a 66c obec. zřiz. případně se užije úprava podle správního řádu. Uzavřenou veřejnoprávní smlouvu zveřejní obec, která je smluvní stranou, nejméně po dobu 15 dnů na úřední desce a současně dojde ke zveřejnění ve Věstníku právních předpisů kraje. Při změně nebo zrušení smlouvy se provádí obdobný postup. Každá uzavřená veřejnoprávní smlouva pak musí být na dotčeném obecním úřadu veřejně přístupná.

5. Město Chrudim jako obec s rozšířenou působností

Po zrušení okresních úřadů v roce 2003 se Chrudim stala jednou z patnácti obcí s rozšířenou působností¹²⁷ Pardubického kraje. Do jejího správního obvodu spadá 86 obcí, z toho Heřmanův Městec, Chrast, Nasavrky, Skuteč a Třemošnice (včetně samotné Chrudimi) představují obce s pověřeným obecním úřadem.

5.1 Charakteristika správního obvodu Chrudim

Správní obvod obce s rozšířenou působností Chrudim se rozkládá ve východních Čechách, v západní části Pardubického kraje. Na východě sousedí s hranicemi správního obvodu Vysoké Mýto a Litomyšl, na severu s obcemi Holicka, Pardubicka a Přeloučska, jihozápadní hranici tvoří Vysočina. Jižní část správního území hraničí převážně se správním obvodem Hlinsko. Svoji rozlohou 74 608 ha je největším správním obvodem v Pardubickém kraji, zaujímá 16,5% jeho rozlohy, a rovněž počtem obcí, kterých je 86 (včetně sídelního města)¹²⁸, obsadil první příčku mezi všemi obvody kraje. Počet obyvatel v tomto správním obvodu pak přesahuje 80 000, což z něj dělá druhý nejvíce obydlený správní obvod. Hustota zalidnění 111,3 osob/km² je těsně pod krajským průměrem.¹²⁹

Hranice města Chrudim vytyčují jeho území zhruba na 3 300 ha, na rozhraní Železných hor a Polabské nížiny, a počet jeho obyvatel přesahuje 23 000. Chrudim leží asi 110 km východně od hlavního města Prahy a 10 km jižně od krajského města Pardubice. Velmi

---

¹²⁷ Další obce s rozšířenou působností v Pardubickém kraji podle zák. č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností, jsou Česká Třebová, Hlinsko, Holice, Králíky, Lanškroun, Litomyšl, Moravská Třebová, Pardubice, Polička, Přelouč, Svitavy, Ústí nad Orlicí, Vysoké Mýto, Žamberk.

¹²⁸ Správní obvod Chrudim, obce s rozšířenou působností, je podle vyhlášky Ministerstva vnitra č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností, vymezen územím obcí Běstvína, Biskupice, Bítovany, Bojanov, Bor u Skutče, Bořice, Bousov, Bylany, Ctětín, Čankovice, České Lhotice, Dolní Bezděkov, Dřenice, Dvakačovice, Heřmanův Městec, Hluboká, Hodonín, Honbice, Horka, Horní Bradlo, Hošťalovice, Hrochův Týnec, Hroubovice, Chrast, Chroustovice, Chrudim, Jenišovice, Klešice, Kněžice, Kočí, Kostelec u Heřmanova Městce, Krásné, Křižanovice, Lány, Leštinka, Libkov, Liboměřice, Licibořice, Lipovec, Lozice, Lukavice, Luže, Míčov-Sušice, Mladoňovice, Morašice, Mrákotín, Nabočany, Načešice, Nasavrky, Orel, Ostrov, Perálec, Podhořany u Ronova, Prachovice, Proseč, Prosetín, Předhradí, Přestavlký, Rabštejská Lhota, Ronov nad Doubravou, Rosice, Rozhovice, Řestoky, Seč, Skuteč, Slatiňany, Smrček, Sobětuchy, Stolany, Střemošice, Svídnice, Trojovice, Třemošnice, Třibřichy, Tuněchody, Úherčice, Úhřetice, Vápenný Podol, Vejvanovice, Vrbatův Kostelec, Vyžice, Zaječice, Zájezdec, Zderaz, Žlebské Chvalovice, Žamberk.

¹²⁹ Charakteristika správního obvodu Chrudim. In: [online]. 25. 2. 2013 [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/charakteristika_spravniho_obvodu_chrudim

důležitým dopravním spojem jsou dvě silnice první třídy, I/17 spojující Chrudim s Vysokým mýtem, Kolínem, Čáslaví a Prahou a I/37 vedoucí mezi Hradcem Králové a Velkou Bíteší. Hojně je využívána i železniční doprava na trati Havlíčkův Brod – Pardubice. Nejbližší mezinárodní letiště je v Pardubicích, veřejné vnitrostátní letiště pak leží na okraji Chrudimě. Mezi městské části pak patří Chrudim I. – IV., Medlešice, Topol, Vestec a Vlčnov.¹³⁰

Archeologické nálezy dokládají, že území Chrudimska bylo osídleno před šesti až sedmi tisíci lety. K velmi hustému osídlení došlo zejména v období lužické kultury (1 200-900 let př. n. l.). Prvním národem, který se zde usadil, byli v 5. století Keltové, přičemž Chrudim patřila zřejmě k zázemí velkého oppida nacházejícího se v Hradišti u Českých Lhotic. Na přelomu 7. a 8. století přicházejí do této oblasti Slované a v 9. století vzniká hradiště, které se stává centrem správy raného českého státu. Z roku 1055 pochází první písemná zmínka o Chrudimi, kdy zde podle Kosmovy kroniky zemřel český kníže Břetislav I. Někdy před rokem 1276 zde Přemysl Otakar II. založil královské město, které od roku 1307 patřilo do soustavy královských věnných měst. Za husitských válek převládly ve městě protikatolické myšlenky a německy mluvící obyvatelé byli donuceni odejít. Přestože význam českých měst během 16. století upadal, udržela si Chrudim významné postavení v oblasti správy. Během 18. a 19. století získává současnou podobu poklidného středně velkého města, kterou ovlivnilo zejména pozdní zavedení železnice a pomalejší rozvoj průmyslu. K nejvýznamnějším chrudimským osobnostem patří humanistický vzdělanec Viktorin Kornel ze Všehrd (asi 1460-1520), herec, dramatik a režisér Jan Nepomuk Štěpánek (1783-1844) nebo Josef Ressel, vynálezce lodního šroubu.¹³¹

Chrudimsko je turisticky atraktivní oblast s četnými historickými památkami, ale i přírodními zajímavostmi. K vyhledávaným místům patří historické centrum města Chrudim, které tvoří Arciděkanský chrám Nanebevzetí Panny Marie, Sloup Proměněný Páně s kašnou, Mydlářovský dům s Muzeem loutkářských kultur a další architektonické památky. Mezi často navštěvované památky patří renesanční zámek a hipologické muzeum ve Slatiňanech, židovský areál v Heřmanově Městci, barokní zámek a kostel Nejsvětější trojice v Chrasti nebo kostel sv. Bartoloměje s dřevěnou zvonící v Kočí. Mezi další turisticky oblíbená místa patří zřícenina gotického hradu Košumberk v Luži, zřícenina Lichnice u Třemošnice nebo

---

¹³⁰ HARVÁNKOVÁ, Jana. Základní informace. In: [online]. 14. 09. 2012 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.chrudim.eu/mesto/o-chrudimi/zakladni-informace.html>

¹³¹ HARVÁNKOVÁ, Jana. Historie: Stručně z historie města. In: [online]. 14. 09. 2012 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.chrudim.eu/mesto/o-chrudimi/historie.html>

zřícenina hradu Oheb, která se vypíná nad Sečskou přehradou. Ta spolu s nádržemi Práčov a Křižanovice patří k významným vodním dílům vybudovaným na řece Chrudimce, která se svými přítoky tvoří vodní síť správního obvodu.

5.2 Městský úřad

Městský úřad Chrudim tvoří starosta Mgr. Petr Řezníček (SNK Evropští demokraté), první místopředseda JUDr. Miroslav Tejkl (ČSSD), místopředsedové Mgr. Jan Čechlovský (ODS), Ing. Jaroslav Trávníček (ČSSD),¹³² tajemník Ing. František Chmelík¹³³ a další zaměstnanci města organizačně zařazení do úřadu. Základními organizačními jednotkami městského úřadu jsou odbory, které zajišťují činnosti v různých oblastech správy města i správního obvodu Chrudim. Jednotlivé odbory se pak člení na oddělení, sekretariáty nebo úseky.

Odbor kanceláře tajemníka zabezpečuje na úseku sekretariátu činnost starosty, místopředsedů i tajemníka po organizačně-administrativní stránce. Oddělení vnějších vztahů zajišťuje styk s veřejností, zejména informační služby. Na úseku personálním a mzdovém spravuje záležitosti týkající se personální agendy zaměstnanců města, kteří jsou zařazení k městskému úřadu a městské policii, a zajišťuje jejich odměňování. O informační systém úřadu a centrální data pečují oddělení informatiky, právní servis a poradenství poskytuje oddělení právní. Oblast krizového, havarijního a obranného plánování zajišťuje oddělení krizového řízení. Jako zvláštní orgán působící v těchto oblastech je pak v obci ustavena Bezpečnostní rada obce s rozšířenou působností Chrudim. Oddělení klientského servisu mimo jiné plní funkci podatelny, přijímá stížnosti a petice nebo zajišťuje část agendy místních poplatků.¹³⁴

Finanční odbor s oddělením rozpočtovým, oddělením účetnictví, oddělení daní a poplatků a s úsekem evidence, správy a vymáhání poplatků, má na starosti přípravu, zpracování a schvalování rozpočtu města, rozpočtová opatření města a zpracování závěrečného účtu. Odbor vede daňovou agendu, evidenci městského majetku a účetnictví města, zajišťuje centrální

---

¹³² Starosta a místopředsedové. In: [online]. 28. 02. 2013 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.chrudim.eu/mesto/starosta-a-mistopredstove.html>

¹³³ Odbor kanceláře tajemníka. In: [online]. 07. 03. 2013 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.chrudim.eu/obcan/odbory-meu/odbor-kancelare-tajemnika.html>

¹³⁴ Tamtéž.

system pohledávek města a spravuje místní poplatky.¹³⁵ Oddělení investic a úsek údržby zeleně tvoří odbor investic, který má na starosti opravy a údržbu veřejných prostranství a veřejné zeleně, školských a kulturních zařízení, komunikací a dětských hřišť. Odbor dále spravuje záležitosti týkající se výběrových řízení na veřejné zakázky, zabezpečuje agendu obecně a veřejně prospěšných prací a připravuje investiční akce města.¹³⁶ Na úseku živnostenského a zemědělského podnikání zajišťuje státní správu obecní živnostenský úřad. Ten má na starosti registraci a evidenci živností.¹³⁷

Výkon státní správy v přenesené působnosti zajišťuje odbor správní na úseku evidence obyvatel, občanských průkazů, cestovních dokladů, matrik, státního občanství a přestupků. Odbor také zajišťuje sčítací akce v rámci města, agendu veřejných sbírek a podílí se na technickém zabezpečení voleb a referenda.¹³⁸ Pod odbor sociálních věcí, který vykonává státní správu a samosprávu v oblasti sociální péče, spadá oddělení péče o rodinu a dítě, oddělení sociální prevence a úsek sociální pomoci pro zdravotně postižené. Odbor zajišťuje sociálně právní ochranu dítěte, poskytuje odborné poradenství a pomoc při řešení nepříznivých životních situací, osobám těžce zdravotně postiženým, seniorům a jejich blízkým, zajišťuje oblast náhradní rodinné péče osvojení a pěstounské péče a podílí se na tvorbě programů sociální prevence.¹³⁹ Odbor školství, kultury, sportu a památkové péče zajišťuje a koordinuje činnosti na úseku školství, zejména spravuje rozpočtovou kapitulu školství a zabezpečuje provoz škol a školských zařízení, kultury, tělovýchovy a sportu a volnočasových aktivit pro mládež. V oblasti památkové péče provádí výkon státní správy ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Chrudim podle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.¹⁴⁰

Stavební odbor se stavebně správním oddělením zabezpečuje výkon přenesené působnosti na úseku stavebního řádu. Odbor především provádí územní řízení, vydává stavební povolení

---

¹³⁵ Odbor finanční. In: [online]. 04. 03. 2013 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.chrudim.eu/obcan/odbory-meu/odbor-financni.html>

¹³⁶ Odbor investic. In: [online]. 13. 03. 2013 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.chrudim.eu/obcan/odbory-meu/odbor-investic.html>

¹³⁷ Obecní živnostenský úřad. In: [online]. 28. 02. 2013 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.chrudim.eu/obcan/odbory-meu/obecni-zivnostensky-urad.html>

¹³⁸ Odbor správní. In: [online]. 12. 11. 2012 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.chrudim.eu/obcan/odbory-meu/odbor-spravni.html>

¹³⁹ Odbor sociálních věcí. In: [online]. 05. 02. 2013 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.chrudim.eu/obcan/odbory-meu/odbor-socialnich-veci.html>

¹⁴⁰ Odbor školství, kultury, sportu a památkové péče. In: [online]. 10. 03. 2013 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.chrudim.eu/obcan/odbory-meu/odbor-skolstvi-kultury-sportu-a-pamatkove-pece.html>

a povoluje užívání staveb, provádí stavební dozor a dbá na dodržování schváleného územního plánu.¹⁴¹ Další odbor vykonává činnosti na úseku územního plánování, územního, regionálního a urbanisticko-architektonického rozvoje města a celého správního obvodu. Jedná se odbor územního plánování a regionálního rozvoje, který pro správní obvod plní funkci úřadu územního plánování. Na úseku informačního centra pak odbor zajišťuje agendu související s cestovním ruchem.¹⁴² Oddělení správy majetku a oddělení správy bytového a nebytového fondu tvoří odbor správy majetku. Mezi jeho činnosti patří evidence nemovitého majetku a hospodaření s ním, odbor také zajišťuje agendu spojenou s užíváním bytového a nebytového fondu města a povoluje užívání veřejného prostranství pro různé akce.¹⁴³ Pod odbor dopravy spadá oddělení dopravy a komunikací, oddělení evidence řidičů a oddělení evidence motorových vozidel. Odbor se zabývá výkonem státní správy v oblasti silniční dopravy, silničního hospodářství a evidence řidičů a vozidel.¹⁴⁴

Oddělení ekologie prostředí, přírodního prostředí a vodního hospodářství spadá pod odbor životního prostředí, který vykonává činnost v oblasti ochrany přírody a krajiny, ochrany zemědělského půdního fondu, vodního a lesního hospodářství, myslivosti, rybářství, ochrany rostlin a zvířat, ochrany ovzduší a odpadového hospodářství.¹⁴⁵

Útvar interního auditu a kontroly provádí a organizuje kontrolní akce údajů ve finančních a účetních výkazech týkajících se majetku města a hospodaření s ním, prověřuje a hodnotí financování města a správu veřejných prostředků, vyhodnocuje hospodárnost a efektivnost vnitřního kontrolního systému a provádí veřejnoprávní kontrolu.¹⁴⁶ Město je zřizovatelem Městské policie Chrudim, která zabezpečuje místní záležitosti veřejného pořádku, dohlíží na dodržování obecně závazných právních předpisů a pravidel občanského soužití, odhaluje přestupky a trestné činy, čímž přispívá k ochraně bezpečnosti osob a majetku.¹⁴⁷ Oddělení

---

¹⁴¹ Stavební odbor. In: [online]. 07. 03. 2013 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.chrudim.eu/obcan/odbory-meu/stavebni-odbor.html>

¹⁴² Odbor územního plánování a regionálního rozvoje. In: [online]. 01. 03. 2013 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.chrudim.eu/obcan/odbory-meu/odbor-uzemniho-planovani-a-regionalniho-rozvoje.html>

¹⁴³ Odbor správy majetku. In: [online]. 22. 02. 2013 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.chrudim.eu/obcan/odbory-meu/odbor-spravy-majetku.html>

¹⁴⁴ Odbor dopravy. In: [online]. 04. 03. 2013 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.chrudim.eu/obcan/odbory-meu/odbor-dopravy.html>

¹⁴⁵ Odbor životního prostředí. In: [online]. 14. 01. 2013 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.chrudim.eu/obcan/odbory-meu/odbor-zivotniho-prostredi.html>

¹⁴⁶ Útvar interního auditu a kontroly. In: [online]. 10. 03. 2013 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.chrudim.eu/obcan/odbory-meu/utvar-interniho-audit-u-a-kontroly.html>

¹⁴⁷ Městská policie. In: [online]. 07. 03. 2013 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.chrudim.eu/obcan/odbory-meu/mestska-policie.html>

prevence kriminality má pak na starosti činnosti v oblasti drogové problematiky, sociální prevence, zejména u romských komunit a volnočasových aktivit pro děti a mládež.¹⁴⁸

5.3 Správní úřady s působností pro město Chrudim

Město Chrudim je sídlem několika správních úřadů. Je zde pobočka krajského pozemkového úřadu, inspektorát krajské veterinární správy i katastrální pracoviště pro katastrální úřad Pardubického kraje, které vykonává státní správu katastru nemovitostí. Chrudim je územním pracovištěm krajské hygienické stanice a Finančního úřadu pro Pardubický kraj, jenž plní úkoly spojené s výkonem správy daní. Kontaktní pracoviště úřadu práce Chrudim zajišťuje činnosti zejména v oblasti zaměstnanosti a sociálních věcí. Oblast sociálního zabezpečení spadá i do působnosti Okresní správy sociálního zabezpečení Chrudim. Mezi další správní úřady patří Státní okresní archiv Chrudim, který uchovává a eviduje především archiválie regionálního původu, Okresní soud v Chrudimi a Okresní státní zastupitelství Chrudim.¹⁴⁹

---

¹⁴⁸ Prevence kriminality. In: [online]. 05. 02. 2013 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.chrudim.eu/obcan/odbory-meu/prevence-kriminality.html>

¹⁴⁹ Správní úřady s působností pro město Chrudim [online]. [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://urady.statnisprava.cz/rstsp/ciselniky.nsf/i/571164>

Závěr

Počátky územní samosprávy na našem území souvisí především se vznikem obecní samosprávy v roce 1848. Historickým vývojem dochází k formování moderní obce, avšak současnou podobu získávají obce na základě reformy veřejné správy, která byla po změně politického systému v roce 1989 nevyhnutelná. Prvním významným krokem bylo zrušení národních výborů a návrat k dvojkolejnosti veřejné správy. Obec se tak stala základní jednotkou místní samosprávy a místní státní správy s vlastním majetkem a možností podílet se na rozvoji svého území. K vytvoření vyšších územních samosprávných celků došlo na základě ústavního zákona z roku 1997 až v roce 2000, kdy vzniklo 14 krajů. V rámci druhé fáze reformy došlo v roce 2003 ke zrušení okresních úřadů a přenesení jejich pravomocí především na nově vzniklé obce s rozšířenou působností a jejich obecní úřady, čímž byla posílena samospráva na místní úrovni.

Na základě reformy územní veřejné správy vznikla nová kategorie obec s rozšířenou působností, která oproti obcím se základním rozsahem přenesené působnosti a obcím s pověřeným obecním úřadem disponuje širším rozsahem pravomocí, kompetencí a působností v oblasti výkonu státní správy. Tato obec vykonává jak samosprávnou činnost pro svoji obec, tak zabezpečuje výkon státní správy v přenesené působnosti pro příslušný správní obvod.

Charakteristické znaky obce nalezneme především v Ústavě ČR a zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). Od tohoto obecného vymezení odvozujeme rysy obce s rozšířenou působností, její orgány a vztahy mezi nimi, rozsah pravomocí v rámci samostatné a přenesené působnosti. I když je oblast samostatné působnosti zákonem o obcích vymezena, nestanoví konkrétní činnosti obce, a proto v řadě oblastí dochází k nepřehlednosti výkonu samostatné a přenesené působnosti.

Cílem druhé fáze reformy byla decentralizace veřejné správy a její otevřenost vůči občanům. Dalším požadavkem bylo zvýšení kvality a efektivity výkonu veřejné správy, zvýšení její profesionality a celkové modernizace. Přestože bylo ve většině případů dosaženo snadnějšího kontaktu veřejné správy a občana, v řadě obcí došlo důsledkem reformy ke zhoršení přístupu občanům ke správním úřadům, neboť se správní obvody obcí s rozšířenou působností nekryly s hranicemi okresů a krajů. Problémy nastaly u financování výkonu státní správy v přenesené působnosti. Zejména u obcí s rozšířenou působností bylo zjištěno, že

příspěvky na výkon přenesené správy jsou nižší než náklady, které obce vynaložily na zajištění nově získaných kompetencí. Zvýšení finančních prostředků si vyžádal i nárůst úředníků v této oblasti.

I přes některé slabiny splnila reforma územní veřejné správy svůj účel, neboť se obec s rozšířenou působností stala plně fungujícím článkem v organizaci veřejné správy. Otázkou zůstává, jak bude probíhat dokončení reformy veřejné správy. Podle koncepce Ministerstva vnitra by mělo dojít ke zvýšení efektivity veřejné správy a snížení výdajů státu přenesením skoro všech kompetencí v přenesené působnosti na obce s rozšířenou působností. To by však pro obyvatele menších obcí znamenalo značné oddálení veřejné správy a snížení dostupnosti některých úřadů, což by bylo v rozporu s cíli druhé fáze reformy územní veřejné správy.

V důsledku společenských a politických změn se veřejná správa neustále vyvíjí, proto by se mělo dbát na to, aby tento vývoj probíhal v souladu s principy demokratického státu a vzhledem k tomu, že je Česká republika členem Evropské unie, i v souladu s evropskými požadavky.

Summary

The topic of this bachelor thesis is municipality with extended powers. Main target of my thesis is an analysis of development of this category of municipality, its character, position and role in the system of public administration.

The first chapter determines some elementary terms, which are associated with public administration and provides better understanding for this thesis.

Next part of this thesis describes historical and legal connections, which affected development of the communal system. Current municipal system acquires its characteristic features based on the reform of public administration, which was inevitable after the change of political system in 1989. The result of second phase of this reform is creation of 205 municipalities with extended powers instead district offices.

This thesis focuses on status of municipalities, their general characteristics, institutions, authorities and responsibilities and on specific category of the municipality with extended powers within law system of the Czech Republic. Especially it is embedded in the Constitution of the Czech Republic and the Act on Municipalities. In a conclusion the municipality with extended powers and its structure is shown in the specific case of city of Chrudim.

Seznam používaných zkratek

obec. zřiz.	zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů
ORP	obec s rozšířenou působností
Ústava ČR	ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Přehled pramenů a literatury

BALÍK, Stanislav. *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada Publishing, 2009, 256 s. ISBN 978-80-247-2908-4

GROSPÍČ, Jiří; LOUDA, Tomáš; VOSTRÁ, Lenka (eds.). *Územní samospráva v České republice a Evropě*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007, 423 s. ISBN 978-80-7380-028-4

GROSPÍČ, Jiří; KUŽVART, Ladislav; SVOBODA, Karel; VEDRAL, Josef. *Zákony o územní samosprávě*. Praha: Eurounion, 2003, 507 s. ISBN 80-7317-017-5

GROSPÍČ, Jiří; VOSTRÁ, Lenka (eds.). *Reforma veřejné správy v teorii a praxi*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2004, 406 s. ISBN 80-86473-71-6

HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo. Obecná část*. 6. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006, 861 s. ISBN 80-7179-442-2

HORIZINKOVÁ, Eva; NOVOTNÝ, Vladimír. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, 233 s. ISBN 978-80-7380-263-9.

KÁŇA, Pavel. *Základy veřejné správy*. 2. vyd. Ostrava: Montanex, 2007, 375 s. ISBN 978-80-7225-244-2

Kolektiv autorů. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, 455 s. ISBN 978-80-7380-086-4.

KOPECKÝ, Martin. *Právní postavení obcí a krajů-základy komunálního práva*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010, 392 s. ISBN 978-80-7357-561-8

KOUDELKA, Zdeněk. *Obecní samospráva. Zákon o obcích v komentovaném znění*. Brno: Doplněk, 2006, 93 s. ISBN 80-7239-193-3

KOUDELKA, Zdeněk. *Průvodce územní samosprávou*. Praha: Linde, 2003, 237 s. ISBN 80-7201-403-X

LOUDA, Tomáš; GROSPIC, Jiří; VOSTRÁ, Lenka (eds.). *Modernizace veřejné správy*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006, 351 s. ISBN 80-7380-001-2

MATES, Pavel; MATULA, Miloš. *Kapitoly z dějin a teorie veřejné správy*. 3. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1999, 112 s. ISBN 80-7079-407-0

MPSV. *Změna kompetencí v sociální oblasti v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů*. Praha: MPSV, 2002, 28 s. ISBN 80-86552-47-0

NOVOTNÝ, Vladimír. *Územní samospráva ČR*. Praha: CEVRO Institut, 2007, 70 s. ISBN 80-86816-22-2

PRŮCHA, Petr; SCHELLE, Karel. *Základy místní správy*. Brno: Iuridica Brunensia, 1995, 189 s. ISBN 80-85964-00-7

SVOBODA, Ivo; SCHELLE, Karel. *Základy organizace veřejné správy*. 2. vyd. Ostrava: Key Publishing, 2007, 206 s. ISBN 978-80-87071-22-9

Články, stati:

BŘEŇ, Jan. Zvláštní orgány obce. *Moderní obec*. 2012, roč. 18, č. 12, s. 52. ISSN 1211-0507

HAVLÍK, Martin; LOSKOT, Stanislav. Analýza organizačních úřadů. *Veřejná správa*. 2012, roč. 23, č. 1, s. 10-11. ISSN 1213-6581

Internetové zdroje:

ČESKÝ INFORMAČNÍ SERVER. [online]. [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://urady.statnisprava.cz>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. [online]. [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/>

DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY. [online]. [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://denik.obce.cz/>

MĚSTO CHRUDIM. [online]. [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.chrudim.eu/>

MINISTERSTVO VNITRA ČR. [online]. [cit. 2013-02-22]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/>

Právní předpisy:

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Sdělení č. 181/1999 Sb., o přijetí Evropské charty místní samosprávy.

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí.

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 147/2000 Sb., o okresních úřadech.

Zákon č. 313/2002 Sb., kterým se mění zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecním zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností.

Zákon č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů.

Zákon č. 231/2002 Sb., kterým se mění zák. č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, upravující zejména přesun části působnosti z okresních úřadů na kraje.

Zákon č. 290/2002 Sb., o přechodu některých dalších věcí, práv a závazků České republiky na kraje a obce, občanská sdružení působící v oblasti tělovýchovy a sportu a o souvisejících změnách.

Vyhláška č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností.

Vyhláška č. 388/2004 Sb., kterou se mění vyhláška č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností.

Přílohy

Obce s rozšířenou působností¹⁵⁰

Jihočeský kraj

Blatná, České Budějovice, Český Krumlov, Dačice, Jindřichův Hradec, Kaplice, Milevsko, Písek, Prachatice, Soběslav, Strakonice, Tábor, Trhové Sviny, Třeboň, Týn nad Vltavou, Vimperk, Vodňany

Jihomoravský kraj

Blansko, Boskovice, Brno, Břeclav, Bučovice, Hodonín, Hustopeče, Ivančice, Kuřim, Kyjov, Mikulov, Moravský Krumlov, Pohořelice, Rosice, Slavkov u Brna, Šlapanice, Tišnov, Veselí nad Moravou, Vyškov, Znojmo, Židlochovice

Karlovarský kraj

Aš, Cheb, Karlovy Vary, Kraslice, Mariánské Lázně, Ostrov, Sokolov

Královéhradecký kraj

Broumov, Dobruška, Dvůr Králové nad Labem, Hořice, Hradec Králové, Jaroměř, Jičín, Kostelec nad Orlicí, Náchod, Nová Paka, Nové Město nad Metují, Nový Bydžov, Rychnov nad Kněžnou, Trutnov, Vrchlabí

Liberecký kraj

Česká Lípa, Frýdlant, Jablonec nad Nisou, Jilemnice, Liberec, Nový Bor, Semily, Tanvald, Turnov, Železný Brod

---

¹⁵⁰ Zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností.

Moravskoslezský kraj

Bílovec, Bohumín, Bruntál, Český Těšín, Frenštát pod Radhoštěm, Frýdek-Místek, Frýdlant nad Ostravicí, Havířov, Hlučín, Jablunkov, Karviná, Kopřivnice, Kravaře, Krnov, Nový Jičín, Odry, Opava, Orlová, Ostrava, Rýmařov, Třinec, Vítkov

Olomoucký kraj

Hranice, Jeseník, Konice, Lipník nad Bečvou, Litovel, Mohelnice, Olomouc, Prostějov, Přerov, Šternberk, Šumperk, Uničov, Zábřeh

Pardubický kraj

Česká Třebová, Hlinsko, Holice, Chrudim, Králíky, Lanškroun, Litomyšl, Moravská Třebová, Pardubice, Polička, Přelouč, Svitavy, Ústí nad Orlicí, Vysoké Mýto, Žamberk

Plzeňský kraj

Blovice, Domažlice, Horažďovice, Horšovský Týn, Klatovy, Kralovice, Nepomuk, Nýřany, Plzeň, Přeštice, Rokycany, Stod, Stříbro, Sušice, Tachov

Středočeský kraj

Benešov, Beroun, Brandýs nad Labem-Stará Boleslav, Čáslav, Černošice, Český Brod, Dobříš, Hořovice, Kladno, Kolín, Kralupy nad Vltavou, Kutná Hora, Lysá nad Labem, Mělník, Mladá Boleslav, Mnichovo Hradiště, Neratovice, Nymburk, Poděbrady, Příbram, Rakovník, Říčany, Sedlčany, Slaný, Vlašim, Votice

Ústecký kraj

Bílina, Děčín, Chomutov, Kadaň, Litoměřice, Litvínov, Louny, Lovosice, Most, Podbořany, Roudnice nad Labem, Rumburk, Teplice, Ústí nad Labem, Varnsdorf, Žatec

Vysočina

Bystřice nad Pernštejnem, Havlíčkův Brod, Humpolec, Chotěboř, Jihlava, Moravské Budějovice, Náměšť nad Oslavou, Nové Město na Moravě, Pacov, Pelhřimov, Světlá nad Sázavou, Telč, Třebíč, Velké Meziříčí, Žďár nad Sázavou

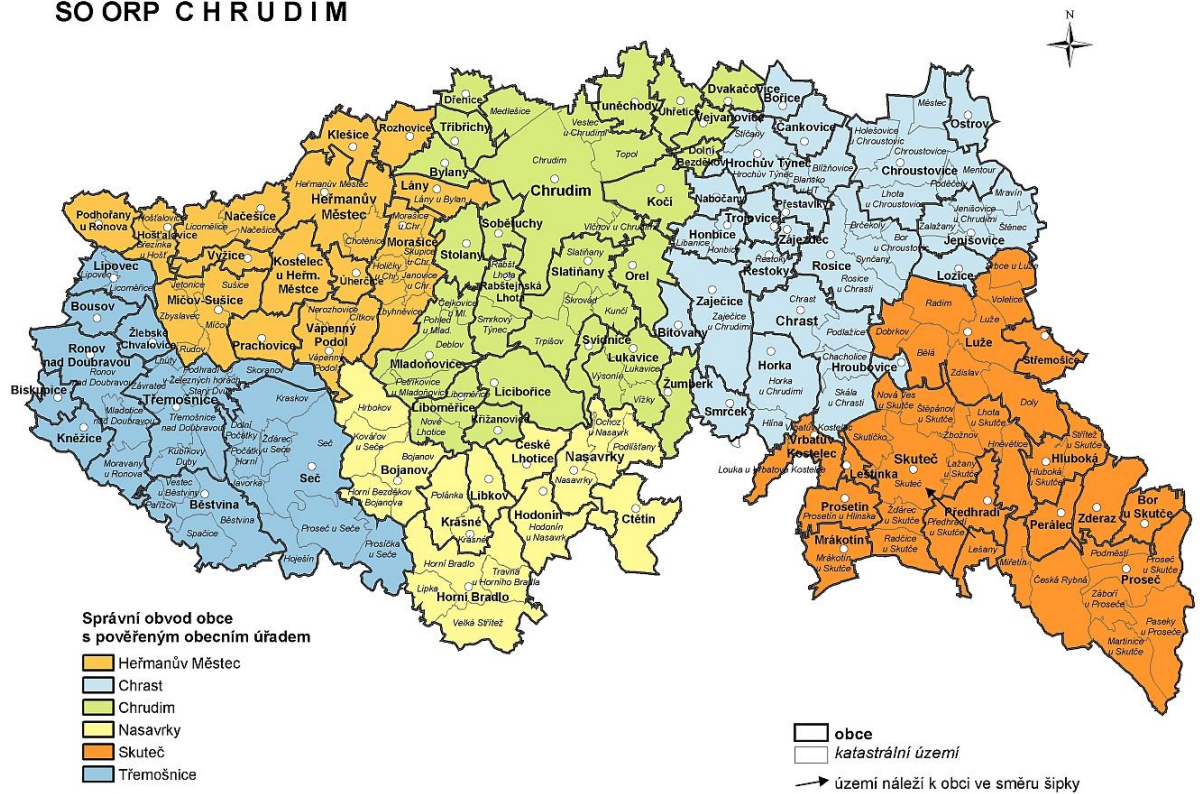
Zlínský kraj

Bystřice pod Hostýnem, Holešov, Kroměříž, Luhačovice, Otrokovice, Rožnov pod Radhoštěm, Uherské Hradiště, Uherský Brod, Valašské Klobouky, Valašské Meziříčí, Vizovice, Vsetín, Zlín

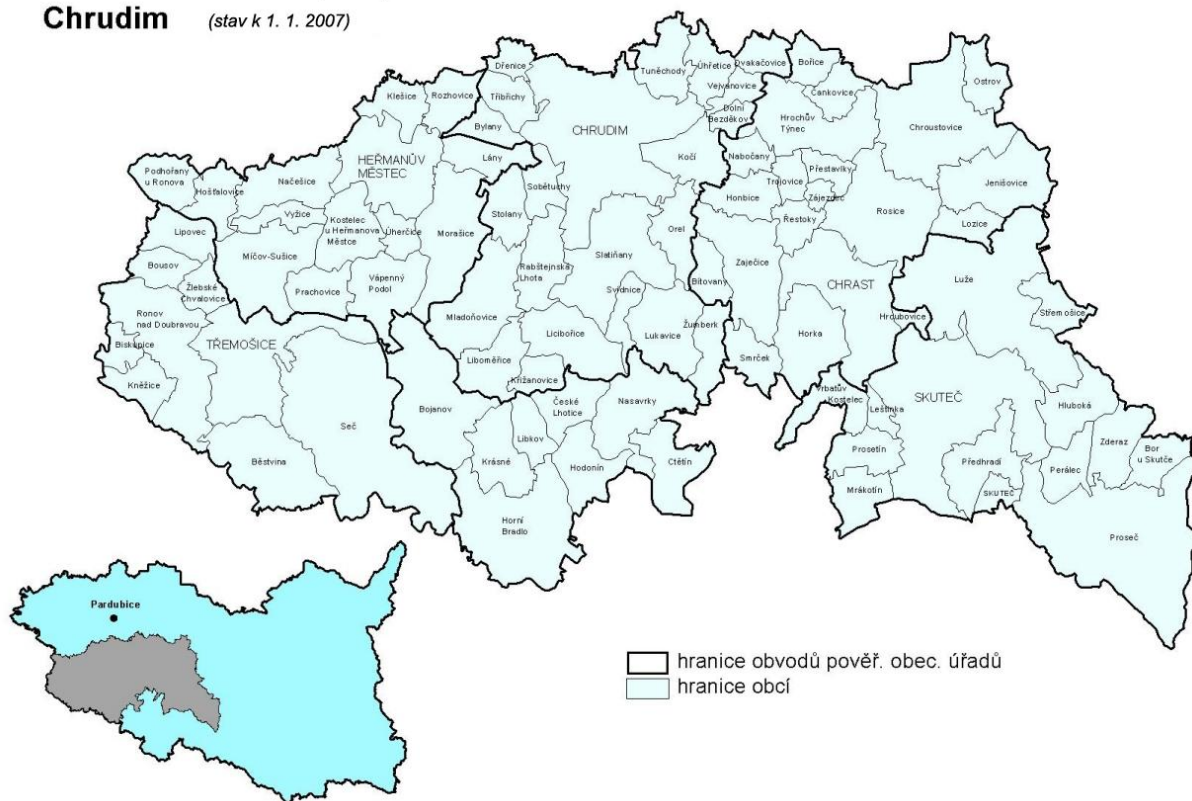
Správní obvod obce s rozšířenou působností Chrudim

SO ORP CHRUDIM

ČSÚ. SO ORP Chrudim: Administrativní mapa včetně katastrálních území-správní obvod Chrudim. Dostupné z: http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/administrativni_mapa_vcetne_katastralnich_uzemi_spravni_obvod_chrudim /\$File/ORP5304.jpg

Administrativní mapa správního obvodu Chrudim (stav k 1. 1. 2007)

ČSÚ. SO ORP Chrudim: Administrativní mapa-správní obvod Chrudim. Dostupné z: [http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/administrativni_mapa_spravni_obvod_chrudim/\\$File/chrudima.jpg](http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/administrativni_mapa_spravni_obvod_chrudim/$File/chrudima.jpg)

